



Afrikagruppernas årsredovisning

2011

På väg mot en rättvis värld



Afrikagrupporna i Sverige

Förord

Vi förändrar liv..... 3

Om Afrikagrupporna

Lokal påverkan ger globala effekter..... 5

Vi är Afrikagrupporna..... 6

Frågor vi driver

Ny deadline hotar marknadstillträdet..... 8

En buss kommer lastad med vykort..... 8

Uppmärksam rapport om EPA-avtalens konsekvenser..... 9

Rättvis vinhandel vs Systembolaget 1-0..... 10

Inga farliga kemikalier på fälten..... 11

Strejk gav löneökning..... 11

Rapport stärker genusanalysen i handelsfrågor..... 12

NAPPA pratade sexualpolitik i Södertälje..... 13

Kvinnors rättigheter – viktig faktor i utvecklingssamarbetet mot hiv..... 14

42 kilometer solidaritet..... 16

Stort intresse för skolbesök och paneldebatt i Falun..... 16

Ökad internationellt samarbete i Västsaharafrågan..... 17

Samarbeten

CONCORD granskar EU:s utvecklingspolitik..... 18

EPA-nätverket mobiliserar..... 18

Nätverkar för rättvist klimatavtal..... 19

Media

Samarbeten ökar genomslagen i media..... 20

Kajsa Bergqvist bidrog till kampanjframgångar..... 21

Insamling

Nytt insamlingsrekord..... 22

Tjejmil och stickat och bössor och filmfestival..... 23

"Jag kan försörja min familj och barnen går i skolan"..... 24

Lokalgrupper

"Att vilja förändra, få mer kunskap men också att kunna påverka andra"..... 26

Ingen Jante i lokalgrupperna..... 27

Aktivistskola

"Nu får vi se hur vi kan överträffa det här nästa år"..... 28

86 aktivister pratade förändringsarbete..... 29

Malmö förenade lokal och global aktivism..... 30

Afrikagrupporna i södra Afrika

Introduktion södra Afrika..... 31

Angola – Organisering mot ökade klyftor..... 32

Avslutar 36-årigt framgångsrikt samarbete för kvinnors rättigheter..... 35

Moçambique – Stärker bönderna i kampen mot företagen..... 36

Systematiska övertramp av lagen hotar småskaligt jordbruk..... 39

Namibia –Positive Vibes utmanar namibiska samhället..... 40

Internationella givare kräver byråkrater framför aktivister..... 43

Sydafrika – En annan värld är oundviklig..... 44

Starkare solidaritet motverkar exploatering på arbetsmarknaden..... 47

Zimbabwe – Studiecirklar förändrar livsvillkor på landsbygden..... 48

"Vi lärde oss mycket av utbytet med andra hiv- och aidsorganisationer"..... 51

Räkenskaperna..... 52

Förtroendevalda, lokalgrupper, medlemsorganisationer och partnerorganisationer..... 62

Redaktör Anna Strömberg Pamp
Grafisk form Ingrid Bergman Layout Atti Brinkmann
Omslagsfoto Johanna Arkåsen, Sofia Guerrero,
Jan Gustafsson, Agnes Nygren, Viktoria Olausson
© Afrikagrupporna och författarna
Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm, 08-442 70 60

Afrika
GRUPPERNA
PlusGiro 90 03 37-7
www.afrikagrupporna.se

Vi förändrar liv

2011 var ett år som i många avseenden gick i förändringens och förnyelsens tecken. Genom vår verksamhet förändras liv, i södra Afrika genom vårt utvecklingssamarbete och i Sverige genom vår information och våra kampanjer. Aktivism och engagemang påverkar också våra egna liv.

Afrikagrupporna vill stå upp för solidaritetsarbetet. Under året har vi arbetat för att stärka solidaritetsbegreppet och bland annat instiftat Afrikagrupporns Solidaritetspris. Vi vill visa att vi tror på solidaritet, en solidaritet som blickar framåt och visar en tydlig vilja att förändra liv.

Årsmötet antog en ny långtidsplan och med utgångspunkt från den beslutade styrelsen om nya och mer fokuserade teman för den kommande verksamhetsperioden. I samband med detta arbete har vi definierat vår värdegrund ännu tydligare: Solidaritet, demokrati, mänskliga rättigheter och partnerskap utgör grunden för vårt arbete.

Kontoren i Sverige som fick sitt första hela år i en ny organisation har jobbat hårt med att tillgodose de krav på effektivitet och resultat som idag ställs på aktörer i utvecklingssamarbetet. Det är dock mycket viktigt

att inte låta dessa krav på formalia ta över vår verksamhet och organisation. Vi strävar efter att vara en folkrörelseorganisation med en stark medlemsdemokrati.

Vi har aktivt deltagit i debatten kring det svenska biståndet. Dels för att vår kunskap och erfarenhet berikar debatten, dels för att solidaritetens röst behövs i detta sammanhang. Därför är det viktigt att rösten är stark och att Afrikagrupporna syns och hörs i flera sammanhang och på många sätt.

I höstas genomförde Afrikagrupporna, tillsammans med partnerorganisationen Khanya College från Sydafrika, för första gången en aktivistskola (sid 28–30) och under hösten reste medlemmar till Bryssel för att träffa EU-parlamentariker och överlämna över 3200 namnunderskrifter mot orättvisa handelsavtal (sid 8–9). Kampanjen Rättvis vinhandel är ett annat exempel på att Afrikagrupporna har förmågan att göra sin röst hörd och få många att engagera sig för bättre villkor på världens vingårdar (exempelvis sid 10 och 21). Men mycket återstår att göra, därför behöver vi bli fler aktivister.

Afrikansk filmfestival i Ådalen (sid 23), stödfest för Västsahara i Göteborg, namibisk partnerorganisation besökte Södertälje (sid 13) och fotoutställning om Zimbabwe i Stockholm är några exempel på aktiviteter i Sverige. Lokal aktivism och engagemang är absolut nödvändigt för Afrikagrupporna som folkrörelse.

Att insamlingsresultatet för 2011 var rekordhøgt, nästan 7,3 miljoner kronor, beror huvudsakligen på att Afrikagrupporna var förmånsorganisation för Världens Barn-kampanjen under 2010 och 2011. För att kunna upprätthålla vårt utvecklingssamarbete och vara en stark kampanjorganisation i Sverige måste vi öka vår kapacitet att samla in mer pengar.

Ett stort tack till alla aktivister, medlemmar, insamlare, förtroendevalda och anställda för ett bra år där våra gemensamma insatser bidrog till att förändra liv.

Stockholm, april 2012



Gabi Björsson
Generalsekreterare



Janne Nordstedt
Ordförande

© Afrikagrupporna



© Mari Dahl

Lokal påverkan ger globala effekter

Alla människor har ett ansvar för utvecklingen i världen och påverkar gör man lättast där man själv befinner sig. Globala frågor som demokrati och folkligt inflytande, vikten av jämställdhet i arbetet mot hiv och rätten till försörjning för familjens och samhällets utveckling, är frågor som angår alla.

Tillsammans med våra partnerorganisationer har Afrikagrupperna arbetat med dessa frågor i över trettio år. Genom vår närvaro i södra Afrika och samarbete med civilsamhället i Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe kan vi på nära håll följa utvecklingen i regionen. Och visst kan vi se förändringar. Det är idag fred i Angola och Moçambique och det ekonomiska välbefindandet har ökat. Men trots tillväxten och bättre ekonomier i hela södra Afrika blir klyftorna i samhället större och med det antalet människor som lever i fattigdom.

Afrikagrupperna kan påvisa sambanden och ge konkreta exempel på de negativa konsekvenser som Sveriges och EU:s agerande i den globala politiken kan få för samhället och den enskilda människan. Just därför är ett av Afrikagruppernas viktigaste uppdrag det påverkansarbete som vi bedriver i Sverige tillsammans med våra partner-

organisationer och medlemmar. Vi driver kampanjer, ordnar seminarier och deltar i debatter i tv och tryckt media. Vi har kontinuerlig kontakt med de politiska partierna om situationen i våra samarbetsländer, inte minst rörande de pågående EPA-förhandlingarna där vi agerar tillsammans med andra nationella och internationella organisationer.

Afrikagrupperna är en medlemsorganisation. Våra medlemmar bedriver ett viktigt arbete, som enskilda aktivister och i lokala grupper. Aktivism, oavsett om det handlar om insamling, att ordna seminarier eller på annat sätt uppmärksamma de frågor vi driver, är avgörande för att våra partnerorganisationer i södra Afrika ska kunna fortsätta sitt betydelsefulla arbete.

Delaktighet och inflytande är viktigt för oss. Tillsammans med våra partnerorganisationer i södra Afrika vill vi ha ett samarbete som präglas av långsiktighet, erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande. Partnerskap ställer krav på såväl Afrikagrupperna som på partner att ha en öppen struktur och en kontinuerlig dialog för att skapa en verklig förståelse för varandras arbete. Varje år hålls därför partnernöten i samtliga verksamhetsländer. På dessa möten har alla partnerorganisationer och Afrikagrupperna möjlighet att träffa varandra och utbyta erfarenheter och idéer. Man har också tillfälle att diskutera samarbetet med Afrikagrupperna mer generellt. Utöver partnernöten stöder vi utbyten mellan

organisationer med verksamhet inom samma område där syftet är att stärka det gemensamma arbetet inom ett land eller i regionen.

Till skillnad från många andra organisationer ger Afrikagrupperna budgetstöd istället för stöd kopplat till enskilda aktiviteter. Det innebär att våra partner har möjlighet att utveckla sina organisationer och förbättra sin interna kapacitet för att på så sätt kunna utföra sin verksamhet på ett hållbart sätt. Detta är ett mycket viktigt bidrag då stödet från de flesta andra givare helt är knutet till specifika projekt.

Afrikagruppernas arbete handlar också om pengar. Ekonomiska resurser behövs för att våra partner ska kunna bedriva sitt framgångsrika arbete för att öka människors inflytande över sina egna liv, i samhället och i de beslut som fattas. I Sverige samlar vi därför in pengar så att våra partnerorganisationer kan driva dessa frågor som är så viktiga för utvecklingen i regionen.

Tillsammans är vi experter. Med all den kunskap, de nätverk och det engagemang som vi och våra partnerorganisationer har, ökar våra möjligheter att påverka de politiska besluten i Sverige och inom EU.

Jenny Nilsson
Verksamhetschef

Vi är Afrikagrupperna

Vi är många som är engagerade i Afrikagruppernas arbete för en mer rättvis värld: Vi som en gång var med och startade organisationen, vi medlemmar, vi som idag är anställda, vi i styrelsen, vi partnerorganisationer och vi stödgrupper. Hos oss kommer solidariteten i många olika uttryck, här är några exempel.

Den nya medlemmen



© John Sabel

"Jag är intresserad av jämställdhetsfrågor och av att utöka ungas möjligheter att förverkliga sig själva och sina drömmar. Jag gjorde ett projektarbete i Zambia och sedan kände jag att jag ville fortsätta engagera mig, lära mig mer om Afrika och utvecklingsfrågor och nätverka med andra. Därför anmälde jag mig till aktivistskolan, det var väldigt inspirerande att se hur vi kan arbeta tillsammans. Det är viktigt att en organisation har partner i de länder där man arbetar, att man har en dialog och att utvecklingen är relevant och hållbar. Till exempel jämställdhet, det handlar inte bara om kvinnor eller om utvecklingsländer. Det är en global fråga och utmaningen är att göra alla delaktiga i det arbetet. Ja, så nu vill jag engagera mig mer i Afrikagrupperna."

Giovanna Olmos
Universitetstudent med
inriktning globala frågor

Styrelseledamoten



© Sara Aili

"Rådande ekonomiska, politiska och sociala system och strukturer skapar de ojämlika maktförhållanden vi ser idag. Jag står bakom Afrikagruppernas syn på vad det är som skapar förändring, att vi kan påverka genom att vi går samman, skapar nätverk där vi lär oss mer om vår omvärld och hur vi vill organisera samhället. Afrikagrupperna ser partnerskap som vägen till en mer rättvis värld och bidrar till den genom de berättelser vi förmedlar från våra partners verksamheter, genom debattartiklar baserade på vår gemensamma kunskap och vår ambition att vara reflexiva, de forum vi skapar och vår vilja att lyssna på våra medmänniskor. Av dessa och flera anledningar sitter jag i Afrikagruppernas styrelse."

Sara Aili
Styrelseledamot

Koordinatören



© Agnes Nygren

"Jag började arbeta som programhandläggare på Afrikagruppernas sydafrikakontor 2004 och blev sedan koordinatör 2009. Jag ville lära mig mer om makt i ett globalt sammanhang genom att arbeta för en europeisk organisation, varför jag fortfarande arbetar för Afrikagrupperna är en annan fråga. Organisationen är fortfarande en av få bra givarorganisationer samtidigt som vår utmaning är att behålla våra värderingar trots att de i sin tur utmanar oss och vår omvärld. För att kunna vara solidariska krävs det att vi, med kunskap och resurser, är medvetna om den makt vi tillför och har. Min egen roll inom Afrikagrupperna är just den, att påminna om det."

Dean van Rooy
Koordinator,
Kapstaden, Sydafrika

Lokalgruppsaktivisten



© Ivar Huntington

"För mig betyder Afrika-grupperna att solidaritet inte bara är möjligt, utan praktiskt genomförbart. Mina snart fem år i Afrikagrupperna har visat mig att man som enskild person och som en liten lokalorganisation som Göteborgs Afrikagrupp faktiskt kan få till en förändring. Den viktigaste frågan för mig är vikten av att engagera och mobilisera människor mot orättvisor och skapa något tillsammans. I dagens värld tycks det mig som om behovet av kollektiva lösningar, av solidaritet och engagemang för både stora och små frågor bara blir större och större, i takt med att individualismen och kapitalismen växer sig allt starkare."

Ivar Huntington
Göteborgs Afrikagrupp

Kanslipersonalen



© Afrikagrupperna

"Jag arbetar för Afrika-grupperna för att vi jobbar för rättigheter och rättvisa. En annan värld är möjlig, om länder och globala aktörer är beredda att ta sitt ansvar. Jag gillar vårt sätt att tydliggöra de globala sambanden och föra fram våra partners röster i Sverige.

Jag brinner för jämställdhet, att alla människor ska ha tillgång till samma rättigheter och möjligheter. Att kvinnor inte har samma rättigheter som män, det är ett globalt faktum. Om alla verkligen ville ha jämställdhet och frihet från diskriminering så skulle vi ha det. Den bristande jämställdheten mellan män och kvinnor är en maktfråga som hänger ihop med behovet att kontrollera kvinnan. I hela världen kämpar starka krafter hårt för att inskränka kvinnors rätt att själva fatta beslut om sin sexualitet och sina kroppar.

För Afrikagrupperna är rätten till sin egen sexualitet och reproduktion mänskliga rättigheter."

Anna Gren
Temahandläggare Hiv och
Jämställdhet

Partnerorganisationen



© Jan Gustafsson

"Fördelen med jobbet är vetskapen om att någonsans där ute finns tusentals människor som har och har haft nytta av det arbete man utför. Fram till nyligen var en av de största utmaningarna vår egen kapacitet. Inte att utföra vårt jobb, för det gör vi bra, utan att leva upp till de allt mer komplicerade och mer frekventa kraven från givare. Internationella givare tvingar biståndsorganisationer att ersätta sina passionerade aktivister med räknemässiga och byråkrater. En av våra största givare har meddelat att de förmodligen lämnar landet 2015 samtidigt som stödet från en annan stor givare håller på att falla ihop. Resultatet blir troligtvis att flera hivorganisationer får slå igen. Utan Afrikagruppernas stöd skulle mitt arbete vara omöjligt."

Läs krönikan i sin helhet på sid 43.

Casper W Erichsen,
direktör Positive Vibes,
Windhoek, Namibia

Stödgruppen



© Staffan Gunnarsson

"ABF Skåne jubilerar: För 25 år sedan startade vi ett studieprojekt om Zimbabwe. Den verksamheten lever än! Idag finns SAFRAN, en självständig livaktig förening med över 100 medlemmar. Vi samarbetar kring kursdagar och kulturprogram och med jämna mellanrum studieprojekt med cirklar och resor till södra Afrika. Denna verksamhet innebär både information kring bistånd och projekt och en chans till pengainsamling till de många projekt som SAFRAN sedan 1990 har stöttat med egeninsats – de flesta genom ett mycket gott samarbete med Afrikagrupperna. Idag stöder vi ABDO i Zimbabwe och LAC i Namibia. Vi hoppas på en fortsättning och att folkrörelsebiståndet ska blomstra."

Staffan Gunnarsson
Verksamhetsutvecklare
ABF Skåne och styrelseledamot SAFRAN

Varit med från början



© Afrikagrupperna

"1973 gick jag med i Stockholms Afrikagrupp för att lära mej mer om Afrika som jag just besökt. Vi träffade där bland andra representanter för Frelimo, befrielseströrelsen i Moçambique, som berättade om varför de var i exil, hur dåliga förhållandena var under den portugisiska kolonialismen och att de behövde all sorts stöd. Även i kampen mot apartheid kämpade vi för mänskliga rättigheter och alla människors lika värde.

Nu är "våra" fem länder sedan länge befriade men de ingår i ett globalt orättvist system. Deras perspektiv får inte negligeras utan vi måste lyssna på deras argument. Det var viktigt i arbetet med magasinet Södra Afrika. Det var även roligt att visa fram den kunskap, kraft och framtidsstro som finns hos så många afrikaner. Men det är svårt att synas och höras, kanske bör Afrikagrupperna bara driva en enda fråga?"

Kerstin Bjurman
F d redaktör magasinet
Södra Afrika



© Viktoria Olausson

Subventionerade EU-höns konkurrerar ut lokal produktion i utvecklingsländerna.

innan, har helt gått om intet. Nu ökar pressen på riktigt och det är hög tid för våra folkvalda att börja engagera sig och se till att de handelsavtal som EU-kommissionen förhandlar fram inte motverkar EU:s egna utvecklingsmål.

Att förhandlingarna dragit ut på tiden kan inte enbart skyllas på de afrikanska länderna, men det är de som nu hotas att uteslutas från en av sina viktigaste exportmarknader. Enligt en parlamentsledamot från Namibia har det tagit mellan ett halvår och ett år

Ny deadline hotar marknadstillträdet

Under hösten deklarerande EU-kommissionen att man vill införa en ny deadline i EPA-förhandlingarna. De länder som inte har påbörjat en implementering av EPA-avtalen kommer att förlora marknadstillträdet till EU i januari 2014. Det kan tyckas långt dit, men EU om några borde veta att den regionaliseringsprocess som stärker ekonomiska samarbeten och som många av de afrikanska länderna är mitt inne i nu, tar tid.

En ny deadline, alltså. Det råkar vara samma datum som EU:s nya generella preferensregler (GSP) börjar gälla. De nya reglerna innebär att flera afrikanska länder inte längre får tillgång till EU:s marknad på samma villkor som övriga u-länder. Med utgångspunkt i landets BNP, snarare än i hur resurserna fördelas inom landet, tvingas länder som Namibia och Botswana att konkurrera på samma villkor som i-länderna för att exportera sina produkter till EU.

Det som utlovades när EPA-förhandlingarna påbörjades, att de skulle vara utvecklingsvänliga och bygga på befintliga regionala samarbeten samt att inget land skulle få det sämre än

för EU att återkomma med reaktioner på de förslag som SADC-gruppen lagt fram. Nu kräver kommissionen istället att de ska skriva på och ratificera ett avtal som inte är i närheten av att vara färdigförhandlat.

På detta uppslag kan du läsa mer om det påverkansarbete som Afrikagrupperna, tillsammans med andra organisationer, bedrev under 2011 för att uppmärksamma politikerna på vilka konsekvenser EU:s handelspolitik riskerar att ha för utvecklingen i afrikanska länder.

Marja Wolpher
Temahandläggare Demokrati
och Folkligt inflytande

Uppmärksam rapport om EPA-avtalens konsekvenser

Handelsliberaliseringens konsekvenser är tydliga. För att hålla kostnaderna nere tvingas företag säga upp sina fast anställda och i högre grad använda sig av säsongarbetare, som inte har samma rättigheter och som får sämre betalt. Enligt partnerorganisationen SEATINI:s uppmärksamade rapport kommer EPA-avtalen att öka pressen på arbetarna när vin-, socker- och bomullsföretagen ska konkurrera med EU:s subventionerade produktion.



© Eva Åberg

Flera av Afrikagruppernas partnerorganisationer vill uppmärksamma arbetsvillkoren inom bland annat vinindustrin.

Afrikagrupperna har ett nära samarbete med det zimbabwiska institutet SEATINI om konsekvenserna av EPA och handelsliberalisering för arbetsvillkor och matsäkerhet i regionen. En rapport om liberaliseringens effekter på produktionen av vin, socker och bomull lanserades 2011 och har använts flitigt i SEATINI:s påverkansarbete i södra Afrika och av Afrikagrupperna i Sverige. Rapporten uppmärksammades i media och fick stor spridning både i Zimbabwe och regionalt. På ett möte i Johannesburg, där fackligt aktiva sockerarbetare från hela södra Afrika planerade en regional kampanj för att få till rimliga

arbetsvillkor, presenterade SEATINI sina slutsatser.

Villkoren ser väldigt olika ut på sockerplantagerna i regionen. Löner, bostäder, hälsa samt tillgång till vatten och el var några av de frågor som diskuterades på mötet. Förutom SEATINI och Khanya College, som höll i mötet, deltog även ZIMCODD (Zimbabwe), LaRRI (Namibia), UNAC (Moçambique) samt Sikula Sonke och ILRIG (båda från Sydafrika) för att berätta om hur man jobbar med liknande kampanjer kring bomull och vin, hur allt hänger

ihop med EU:s handelsavtal och om den konsumentmakt som man kan använda sig av i Europa för att få till rättvisa villkor.

SEATINI:s nya rapport om EPA och handelsliberaliseringens effekter på matsäkerheten i södra Afrika kommer att lanseras under 2012.

Marja Wolpher
Temahandläggare Demokrati
och Folkligt inflytande

En buss kommer lastad med vykort

– Det var bra att göra något tydligt och demonstrativt, tycker aktivisterna efter sitt möte med EU-parlamentariker Åsa Westlund, Marita Ulvskog och Olle Schmidt där de överlämnade över 3 200 vykort med krav på förändringar i EU:s förhandlingar om EPA.

Vykorten samlades in som en del av den tvååriga EPA-kampanjen, det fina resultatet tack vare medlemmar, rättvisebutiker och sociala medier. I

oktober åkte sex aktivister buss till Bryssel tillsammans med ordförande Janne Nordstedt och temahandläggare Marja Wolpher för att lämna över kraven på rättvisa handelsavtal.

– Parlamentarikerna var lite förvånade över att vi ansträngt oss för att få ihop så många kort. Där ser man hur viktigt det är att visa att folk faktiskt bryr sig om vad som händer i världen, menar Emelie Muntrakis,

Lina Paulsson och Martina Antkowiak. Åsa Westlund och Marita Ulvskog lyssnade på kritiken och kunde se det problematiska med avtalen.

– Men vi saknade en dialog där vi verkligen fick veta vad politikerna tycker, säger Lina Paulsson.

Aktivisterna fick även möjlighet att delta i ett möte mellan EU-parlamentariker och parlamentariker från Afrika, Västindien och Stilla Havet.

Flera av de afrikanska ledamöterna uttryckte sin ilska över det de uppfattar som EU:s ultimatum med den nya tidsgränsen och förändrade GSP-regler. En sydafrikansk parlamentsledamot menade bland annat att EU:s beslut underminerar de försök som pågår för att öka det regionala samarbetet och hotar att splittra regioner istället för att ena dem. En rwandisk parlamentsledamot menade att EU-kommissionens agerande är arrogant och att EU inte hållit vad de lovat i förhandlingarna. SADC-gruppen skrev dessutom i

ett gemensamt uttalande att EU:s nya EPA-deadline hotar att splittra den äldsta tullunionen i världen, SACU.

Aktivisternas samlade intryck var att det är svårt att nå fram i EU och att vi därför behöver lyfta dessa frågor mer än någonsin.

– EU är så starkt och det är viktigt att vi kan mobilisera oss och bli en lika stark motpart, säger Emelie Muntrakis.

Andra lyckade exempel på att man även som mindre organisation kan

göra sin röst hörd är danska Afrikakontakt som driver lobbyverksamhet inom EU, och nederländska Both Ends.

– Den holländska organisationen ordnade en stor demonstration utanför parlamentet med väckarklockor som symbol för att det är dags för politikerna att vakna.

Anna Gunterberg
Medlemssamordnare



2011 nådde kampanjen Rättvis vinhandel framgång i flera viktiga frågor. Systembolaget visade mot slutet av året intresse för dialog med arbetarorganisationer och för att teckna ett globalt ramavtal med det internationella lantarbetarfacket. En ny etisk märkning infördes i butikernas hyllor, och Systembolaget instämde i kampanjens beskrivning av usla villkor på vingårdar.

EFTER PÅTRYCKNINGAR:

Rättvis vinhandel vs Systembolaget 1-0

I **Systembolagets** personaltidning Bouquet nr 2/2011 sa företagets CSR-ansvariga Lena Rogeman att: "De allra flesta vingårdar, också utan certifiering, har bra förhållanden". Mindre än ett år senare och efter att Afrika-grupperna och kampanjen Rättvis vinhandel släppt två rapporter om missförhållanden på vingårdar, medgav hennes kollega Nina Johansson att villkoren på vingårdar i Sydafrika, Chile och Argentina är dåliga och att lantarbetarnas löner inte går att leva på. I en intervju med Dagens Nyheter framförde Nina Johansson att: "Möjligheten till levnadslön i stället för minimilön är en viktig fråga vi tittar närmare på."

Att kampanjen lyckats lyfta röster från lantarbetare i Sydafrika, Chile och Argentina, som fått beskriva verklig-

heten bakom vingårdarnas ofta förtrolande vackra yta, har säkerligen bidragit starkt till att Systembolaget bytt fot.

En av dem som arbetat hårt med att uppmärksamma villkoren på vingårdar i Sydafrika är Emil Boss, som till vardags arbetar i kassan på en av Systembolagets butiker. Han är fackligt aktiv i DFSA-SAC och praktiserade på lantarbetarfacket Sikhula Sonke i Sydafrika under tre månader genom kampanjen Rättvis vinhandel. Under tiden rapporterade han för svenska tidningar och bloggade om sina erfarenheter.

– Som försäljare vill man förstås att de viner man säljer ska vara tillverkade under schyssta förhållanden. Genom praktiken hos Sikhula Sonke fick jag inblick i de problematiska produktionsvillkoren och som fackligt aktiv lärde jag mig mycket av Sikhula

Sonkes progressiva organisering. Men viktigast var att jag fick möjlighet att delta när Sikhula Sonke förankrade Rättvis vinhandel hos sina förtroendevalda, säger han.

Svenska statens ansvar som ägare av Systembolaget var en av de frågor som kampanjen arbetade med under 2011. Kontakter med politiker ledde till att två motioner lades med krav på att Systembolagets etiska arbete skärps. Motionerna avslogs, men en av de frågor som väcktes gick Systembolaget ändå vidare med. Kampanjen har kritiserat Systembolaget för att det inte finns någon information i butikerna som kan underlätta för konsumenter att ta ställning utifrån arbetsvillkoren i produktionen, till exempel genom att välja etiskt märkta viner. I början

Emil Boss och Sara Claasen tittar på den etiska märkning som Kampanjen Rättvis Vinhandel drivit igenom. Från och med årsskiftet är det möjligt för konsumenter att ta ställning till vinvalet utifrån villkoren i produktionen.

av 2012 införde Systembolaget en ny märkning på hyllorna, en lila lapp med texten "etiskt märkt", för viner certifierade enligt Fair Trade och Fair for Life. Det är ett litet men viktigt steg på vägen till ökad medvetenhet hos konsumenter.

Systembolaget har också i möten med kampanjen Rättvis vinhandel börjat svänga i frågan om samarbete med lantarbetarorganisationer. Från att ha sagt nej till kampanjens förslag på ett råd med lantarbetarfack från viktiga importländer, en fråga som lyftes redan i februari 2010, har CSR-ansvariga på Systembolaget nu visat intresse för en sådan möjlighet. De har uppgett att de vill undersöka möjligheten att teckna ett globalt ramavtal med det internationella lantarbetarfacket, också det ett krav som kampanjen drivit.

I Sydafrika har Sikhula Sonke haft en workshop med 80 fackliga förtroendevalda för att sprida kunskapen om kampanjen inom organisationen. Sikhula Sonke planerar även att använda Systembolagets uppförandekod i fackliga förhandlingar på gårdar som exporterar vin till Systembolaget.

– För Sikhula Sonke handlar kampanjen om att kämpa tillsammans för att försäkra oss om att rättigheter för lantarbetare och de som bor på vingårdarna efterlevs och respekteras, säger Patricia Dyata, Sikhula Sonkes generalsekreterare.

Åsa Eriksson
Vik. Temahandläggare Försörjning

FACKLIGA FRAMGÅNGAR

Inga farliga kemikalier på fälten

Jordbruket är en av Sydafrikas sek-torer med absolut sämst arbetsvillkor. Trots att det finns lagar och förordningar om rättigheter är det sällan som arbetsgivaren följer dem. Med fackföreningen Sikhula Sonke i spetsen kräver kvinnliga farmarbetare rättvisare förhållanden. Det började med kollektivavtal och betalad föräldraledighet, och nu:

– Vi tar upp frågor om säkerhet, en dag vägrade vi att gå till arbetet när farmaren besprutade fälten med farliga kemikalier. Om det är något vi känner att vi inte borde göra så strejkar vi och nu respekterar farmaren vad vi har att säga, berättar Aleta Plootjies. Idag tillåts ingen gå ut i fälten vid farlig besprutning.

Agnes Nygren
Informatör, Kapstaden, Sydafrika



Obesprutade druvor.

Strejk gav löneökning

– **Förr när vi hade** problem visste vi inte vad vi skulle göra, men genom Sikhula Sonke har vi fått information och stöd för att kunna förändra våra arbetsvillkor, säger Kitty de Kock.

Strejken på de sex gårdarna i Wellington utanför Stellenbosch var historisk. Den leddes av säsongsanställda kvinnor, de mest utsatta lantarbetarna.

– Vi organiserade strejken själva, berättar Kitty de Kock om aktionen där de krävde högre lön.

Hon säger att hon är stolt över att vara medlem i fackföreningen Sikhula Sonke, att hon känner till sina rättigheter och har fått verktyg för att stå upp för dem.

Hur det gick? Jo, farmägaren grät när han tvingades be kvinnorna gå tillbaka

till arbetet med en löneökning på motsvarande 25 kronor i veckan.

Viktoria Olausson
Pressekreterare, webbredaktör



Helen Skirmand, farmarbetare.



© Agnes Nygren

Helen Skirmands är en av de farmarbetare i Sydafrika som påverkas av villkoren på vingårdarna.

Rapport stärker genusanalysen i handelsfrågor

Afrikagrupperna har länge varit bra på att uppmärksamma hur handelsliberalisering påverkar länder i södra Afrika. Men vi har haft svårt att ge exempel på hur nya handelsavtal slår olika mot kvinnor och män. 2009-2011 fick vi pengar från Sida för att stärka genusanalysen i våra kampanjer kring handelsfrågor – och stödja partnerorganisationer i det arbetet.

Under 2011 tog Afrikagrupperna fram en rapport som går igenom litteratur kring handelsliberalisering och genus, inom ramen för projektet. Rapporten ger även rekommendationer kring hur vi kan göra genusanalys centralt i arbetet med handelsfrågor.

Afrikagrupperna gav också i uppdrag åt en sydafrikansk konsult att göra en studie som följer två storsäljande lådviner från druva till butik. Studien över vinernas värdekedjor har ett tydlig fokus på genus och makt och visar hur kvinnors och mäns arbetsvillkor starkt skiljer

sig åt, där kvinnor har lägre löner och mer osäkra anställningar än män. Studien besvarar frågor kring var den största delen av värdet hamnar och lyfter fram vem som har makt och möjlighet att förändra arbetsvillkoren. Den har bland annat uppmärksammats i Dagens Nyheter. Metoden med genus- och värdekedjeanalys kommer att presenteras för Afrikagruppernas partnerorganisationer under 2012.

Åsa Eriksson
Vik.Temahandläggare Försörjning

NAPPA pratade sexualpolitik i Södertälje: – Världens problem är för stora

Men är det en anledning att inte engagera sig? Det tycker inte Södertälje Afrikagrupp som sedan många år stöder partnerorganisationen NAPPA:s arbete mot hiv i Namibia. Och att deras stöd ger resultat, det vet de.

Denise Moongo fick ett varmt välkomnande av lokalgruppen dit hon i vintras kom för att berätta om arbetet på klinikerna. NAPPA är Namibias motsvarighet till svenska RFSU och en stor del av arbetet handlar om att få unga människor att bli medvetna om

sina sexuella och reproduktiva rättigheter. På klinikerna möter de varje dag unga kvinnor som blir gravida utan att vilja det och pratar med dem om hur de hamnat i sin svåra situation och ger dem stöd att hantera den.

Intresset var stort för NAPPA:s sociala arbete och särskilt hur organisationen bidrar till att öka barns rätt till skydd mot övergrepp.

– Väldigt livfullt med bilder från verksamheten, tyckte Barbro Svärd som sedan länge är aktiv i Södertälje Afrikagrupp. Att få en rapport direkt från projektet av någon som jobbar på plats ger förstås mycket mer än att läsa om det. Det ger en helt annan bild, det är inte bara pengar och siffror.

Denise Moongo tyckte också att besöket var givande:

– Det var väldigt förmånligt för mig att få djupare förståelse för exakt hur Afrikagrupperna arbetar lokalt och hur lokalgrupperna organiserar sig.

Att det är viktigt att stötta NAPPA:s arbete och att det går att förändra genom att nå ungdomar var intryck som deltagarna tog med sig från mötet – ett möte som var möjligt tack vare vårt nära samarbete med lokala organisationer i södra Afrika. Samtidigt passade åhörarna på att fråga Denise Moongo om Namibia som resemål. Kanske partnerskapet så småningom kan stärkas av ett besök av Södertälje Afrikagrupp i Namibia?

Anna Gunterberg
Medlemssamordnare



© Barbro Svärd

När Denise Moongo besökte Södertälje pratade man inte bara om socialt arbete. Lokalgruppen passade också på att fråga om Namibia som resmål.

Kvinnors rättigheter – viktig faktor i utvecklingssamarbetet mot hiv

Under året antog den svenska regeringen en policy för jämställdhet och kvinnors rättigheter och roll inom utvecklingssamarbetet, där arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är ett av fyra områden som särskilt lyfts. För Afrikagrupperna och våra partnerorganisationer är det dock inget nytt sätt att arbeta.

– **Genom workshops** riktade mot politiska, kyrkliga och traditionella ledare inom det namibiska samhället, många av dem män och förebilder för andra, kan vi öka förståelsen hos dem för hur det är att leva med hiv, diskutera kvinnors och mäns lika värde och rättigheter och att tala om effekten av vissa kulturella mönster. På det här sättet kan vi förbättra situationen när det gäller stigma, diskriminering och andra negativa yttringar i det namibiska samhället, säger Casper W Erichsen, direktör på namibiska Positive Vibes.

Att kvinnor inte har tillgång till samma rättigheter som män är ett globalt faktum. Bristen på jämställdhet får konsekvenser för kvinnors möjligheter och rättigheter till ekonomiskt oberoende, arbete och försörjning, utbildning, självbestämmande och reproduktion. Afrikagrupperna har länge samarbetat med partnerorganisationer för att stärka kvinnors rättigheter och roller och göra det till centrala delar i vårt gemensamma arbete.

Flera partnerorganisationer utbildar och arrangerar workshops kring sexualitet, genus och hiv. Syftet är att uppnå förändring genom att skapa en medvetenhet hos individen om hur föreställningar om genus styr vårt tänkande och hur dessa föreställningar påverkar kvinnors och mäns möjligheter i vardagen. Teaterföreställningar om könsroller, jämställdhet och stigmatisering är en populär metod för informations spridning och hivprevention.

Afrikagrupperna stöder erfarenhetsutbyten mellan partner, inom och mellan länderna, vilket leder till gemensamt lärande och inspirerande möten som i sin tur bidrar till förändrade arbetssätt och nya kunskaper.

– **För FACT-Chiredzi** var höjdpunkten under 2011 utbytet med SEVACA som arbetar med hivförebyggande insatser, hemsjukvård, föräldralösa barn och ungdomar samt yrkesträning och med ZAN som samlar Zimbabwes alla hiv- och aidsorganisationer och stöder oss i påverkansarbetet, också gentemot regeringen, säger direktören Ropafadzo Magwaza och berättar om utbytet som innehöll besök på projekt men också workshops kring de erfarenheter organisationerna gjort i sitt arbete.

En del partnerorganisationer arbetar på lokal nivå, med psykosocialt stöd, information och prevention. Andra är större med möjligheter att arbeta nationellt med påverkan och opinionsbildning kring lagstiftning, diskriminering, rättigheter och behandling. Sydafrikanska Aids Response organiserar omsorgsgivare, personer som stöder människor som lever med hiv.

Majoriteten av vårdgivarna är kvinnor oftast utan eller med väldigt låg lön. Det övergripande målet för Aids Response är att stärka hälsovårdssystemet för att nå visionen om jämlik vård för alla i landet som lever med hiv, oberoende av kön, ålder, sexuell läggning, etnicitet, religion eller funktionsnedsättning.

Preventionsinsatser är oerhört viktiga och tillgång till bromsmediciner och behandling är avgörande även i det förebyggande arbetet. I norra Moçambique genomför AMODEFA:s aktivister regelbundna aktiviteter i frågor som rör hiv och jämställdhet. De håller föredrag, sänder radio, gör hembesök och gör teaterföreställningar. Aktivisterna, som ofta själva lever med hiv, erbjuder stöd till andra att fortsätta sin behandling för att kunna återvända till ett aktivt liv med hiv. Aktivisterna fyller även en viktig funktion i att minska stigmatiseringen som fortfarande omgärdar personer som lever med hiv. Informations spridning och social mobilisering i byarna är viktiga komponenter för att stärka civilsamhället och gemenskapen.

– Flickor och kvinnor står upp för lika rättigheter i hemmet, i skolan och i samhället, säger AMODEFA:s programdirektör Claudia Simbine och fortsätter: Ett samhälle är inte friskt så länge flickor och kvinnor fortfarande kämpar för den mest grundläggande rättigheten, att vara sig själv.

Anna Gren
Temahandläggare
Hiv och Jämställdhet



Teaterspelande aktivist från partnerorganisationen AMODEFA i Moçambique. Föreställningar om könsroller, jämställdhet och stigmatisering är en populär metod för informations spridning och hivprevention.

Emmauspersonalen sprang för solidaritet.



© Johan Lidman

I februari reste sju av Emmaus Björkås medlemmar till Algeriet för att delta i Sahara Marathon. Det 42 kilometer långa loppet går mellan de västsahariska flyktinglägren där västsaharier som fördrivits från sitt ockuperade hemland bott sedan 1975. Tävlingen anordnas för att uppmärksamma flyktingarnas situation och de följder som konflikten har fått: 165 000 personer flyktingar lever mitt ute i öknen, helt beroende av omvärlden.

Vi är inga löparfantaster men väl aktivister: det handlar om solidaritet.

Sara Björnson, informatör
stödgruppen Emmaus Björkå

42 kilometer solidaritet

Stort intresse för skolbesök och paneldebatt i Falun

Falu Afrikagrupp och FN-för-
eningen fick med 16 politiska,
kyrkliga och ideella organisatio-
ner för att uppmärksamma Väst-
saharafrågan under två dagar i
september. Det blev appellmö-
ten, skolbesök och paneldebatt
– och insamlade pengar.

Efter sju förberedande arbetsmöten
stod det klart att höjdpunkten skulle
vara ett kvällsmöte med paneldebatt
om situationen i Västsahara. Men,
innan dess fanns mycket att göra:

– För att skapa intresse för den här
debatten arrangerade vi ett appell-
möte i Geislerska parken där vi delade
ut informationsmaterial och där hög-
skolestudenter och medlemmar ur
politiska ungdomsförbund dramatise-
rade det politiska läget i landet, berät-
tar Monica Lindh, en av samordnarna
från Falu Afrikagrupp.

För att nå så många som möjligt
kontaktade man dessutom skolor och
erbjöd föreläsningar och workshops på
temat, vilket var uppskattat och ledde
till att fyra gymnasieskolor besöktes.

50–60 personer kom till kvällsmö-
tet som hölls i Gamla Elverket där

Falukurirens ledarskribent Pernilla
Ohlin var moderator. Inledningsvis
visades filmen om Bibliotek i Samhäl-
les bokprojekt till förmån för barn
i västsahariska flyktingläger. Falu
Fredskör uppträdde och därefter bör-
jade paneldebatten som förutom att
belysa den politiska situationen också
tog upp hur vi härifrån kan bedriva
påverkansarbete för en förändring. Ett
stort antal debattörer medverkade:
Polisarios nordenrepresentant Brahim
Mojtar, Bodil Ceballos från Utrikesut-
skottet (MP), Sören Lindh, koordina-
tör för VästsaharaAktionen, Lars-Olov
Råsmark, Diakonia, Carin Palmcrantz,
FN-förbundet och S-Kvinnor samt
Viktor Wallmark, Ung Vänster. Panel-
debatten följdes upp med frågor från
den intresserade publiken.

I samband med denna tvådagarsma-
nifestation samlades 2319 kronor in
till Bibliotek i Samhälles bokprojekt.

Anna Strömberg Pamp
Redaktör

Ett femtiotal människor lyssnade
på paneldebatten om den politiska
situationen i Västsahara.



© Monica Lindh

Ökad internationellt samarbete i Västsaharafrågan

Med stöd av EU håller Marocko
fortsatt grepp om Västsahara.
Fiskeavtalet är en av de större
frågorna liksom hur ockupa-
tionsmakten genom tortyr och
förföljelser konsekvent bryter
mot mänskliga rättigheter.

För VästsaharaAktionen och deras
europeiska samarbetspartner handlar
solidaritetsarbetet om mobilisering
av medlemmar och sympatisörer. Till
politiska partier, ungdomsorganisa-
tioner, kvinnoförbund och enskilda
aktivister säger man: Det är dags att ta
ställning och driva på tills Västsahara
får sin frihet.

EU-parlamentets nej till att förlänga
fiskeavtalet mellan EU och Marocko
var nog det mest uppmärksammade i
Västsaharafrågan under 2011. En seger,
inte minst för det påverkansarbete som
bedrivits bland aktivister i Europa med
målet att förhindra att inkomsterna för

fiske i de vatten som i själva verket till-
hör Västsahara, hamnar hos Marocko
eller spanska intressenter. Det utveck-
lade samarbetet med parlamentsleda-
möter från Sverige och andra länder
har påverkat andra ledamöter och
större grupper inom EU att ta ställning
i den viktiga frågan.

– Dessvärre, som så ofta händer
när maktavare inte är nöjda med de
beslut som fattas, drog EU-kommissi-
onen en månad senare igång nya för-
handlingar på precis samma premisser
om ett nytt avtal, säger Sören Lindh,
koordinator för VästsaharaAktionen.

En viktig framgång var också kam-
panjen för att FN:s övervakningsstyrka
MINURSO ska övervaka mänskliga
rättigheter i området.

– Säkerhetsrådet förlängde mandatet
oförändrat under 2011. Men däremot
betonades det för första gången i reso-
lutionen att mänskliga rättigheter är en
faktor för att lösa konflikten vilket ti-
digare inte funnits med, berättar Sören

Lindh. Dessutom utlovade Marocko
fritt tillträde för rapportörer från FN:s
MR-Råd till det ockuperade Västsahara.

Eftergifterna kom som en konsekvens
av det internationella påverkansarbetet
där bland andra 35 svenska organisatio-
ner och enskilda, inklusive författaren
och akademiledamoten Per Wästberg,
skrev brev till FN:s Säkerhetsråd.

Det internationella samarbetet har
ökat kraftigt, framförallt genom nätver-
ket Western Sahara Resource Watch
(WSRW) som samlar organisationer,
aktivister och information vilket leder
till kampanjer och andra aktiviteter.

– Det handlar om att leda och fördela
arbete, om vi som driver Västsaharafrå-
gan behöver få något gjort kan vi vända
oss till medlemmar och sympatisörer i
Sverige och internationellt men också
till parlamentsledamöter inom EU.

Sören Lindh
Koordinator för VästsaharaAktionen

Anna Strömberg Pamp
Redaktör



Ungefär 165 000 västsaha-
rier lever i flyktingläger,
vilket motsvarar två tred-
jedelar av folkgruppen.

© Johan Lidman



CONCORD granskar EU:s utvecklingspolitik

I november tog nätverket CONCORD fram en andra rapport som granskar hur samstämmiga EU:s olika politikområden är: **Spotlight on Policy Coherence for Development - A Lisbon Treaty Provision A human Rights obligation.** Rapporten fick stor medial uppmärksamhet och diskuterades även inom EU-parlamentet.

CONCORD samlar drygt 40 svenska enskilda organisationer, ideella föreningar, stiftelser och paraplyorganisationer som gemensamt vill arbeta med EU:s utvecklingspolitik. För andra gången tog nätverket fram rapporten som fokuserar på fyra områden: Matsäkerhet och rätten till mat, rätten till naturresurser, mänsklig säkerhet och utveckling samt migration som en drivkraft för utveckling. Inom varje område finns ett antal rekommendationer till kommissionen i dess fortsatta arbete. Till kapitlet om rätten till naturresurser hör till exempel rekommendationen att respektera utvecklingsländers rätt att använda

exportrestriktioner om det ligger i folkets intresse. EU bör därför sluta driva frågan om att slopa eller begränsa användningen av export-skatte i handelsförhandlingar.

För matsäkerhet och rätten till mat rekommenderar nätverket en garanti för att policies som bidrar till exempelvis landgrabbing, inte minst när det gäller biobränslen, innehåller starka hållbarhetskriterier som täcker såväl sociala som miljömässiga aspekter.

Marja Wolpher
Temahandläggare
Demokrati och Folkligt inflytande

Nätverkar för rättvist klimatavtal

I november hölls FN:s toppmöte om klimatet i Durban, Sydafrika. I Sverige arbetade Afrikagrupperna genom nätverket Global Rättvisa Nu för att sätta press på den svenska regeringen att agera för ett bindande, ambitiöst och rättvist klimatavtal i Durban.

I möten och debattartiklar uppmanade Global Rättvisa Nu miljöminister Lena Ek att under toppmötet utlova att Sverige inte tänker sälja sitt överskott av utsläppsätter. I Durban gav Lena Ek ett sådant löfte, men tyvärr under förbehållet att andra länder gör likadant.

Afrikagrupperna deltog även i en landsomfattande namninsamling för klimaträttvisa, som skrevs under av 7 500 personer och som överlämnades till statssekreterare Anders Flanking.

Under året lanserade nätverket även en kommunundersökning om lokal klimatpolitik. Undersökningen visade att tre av fyra kommuner saknar en strategi för att minska utsläppen av växthusgaser från offentlig matkonsumtion. Ett stort antal debattartiklar och nyhetstexter om undersökningens resultat publicerades runt om i landet, med diskussion om energiförbrukning och klimatsmart upphandling.

Åsa Eriksson
Vik. Temahandläggare Försörjning

EPA-nätverket mobiliserar



EPA-nätverkets medlemmar i Bryssel

Förutom att informera varandra om vad som händer i den egna regionen eller landet mobiliserar EPA-nätverket sina medlemmar för gemensamma uttalanden vid kritiska tillfällen. Ett sådant tillfälle var när EU under hösten kom med förslaget om en ny deadline för EPA-avtalen. Tillsammans med bland andra Oxfam Germany, Trade Craft, 11.11.11, SEATINI och Africa Trade Network skrev Afrikagrupperna brev till berörda EU-parlamentariker för att uppmana kommissionen att ta bort den nya tidsfristen.

Marja Wolpher, Temahandläggare
Demokrati och Folkligt inflytande





© Viktoria Olausson

EPA-motståndare på Southern African Social Forum (SASF) i Lesotho, ett av forumen att diskutera utvecklingssamarbeten.

Samarbeten ökar genomslagen i media

Den biståndspolitiska debatten är numera en långkörare i svensk media. Den försvinner inte, utan ändrar bara form. För ett par år sedan handlade debatten främst om huruvida biståndet är effektivt eller inte. En viktig diskussion, tyvärr med många förenklade och delvis rent okunniga inslag.

Nu har debatten blivit än mindre konstruktiv, rent av biståndsfientlig. Att delta i den kräver mycket eftertanke för att inte falla in i en mall som är definierad av aktörer som i grunden har en helt annan syn än Afrikagrupperna på solidaritet och utvecklingsfrågor.

För oss är det viktigt att påvisa hur man fortsatt exploaterar och tjänar pengar på nationers utsatthet och vad som bör göras för att motverka detta. Biståndet kan aldrig ha effekt när de rika länderna och företagen tar tillbaka mer än tio kronor per varje satsad biståndskrona. Många debattörer är ointresserade av att skildra denna större bild, där har Afrikagrupperna en viktig roll i diskussionen.

I somras drabbade en ny svältkatastrof Afrikas horn. Detta trots upprepade varningar från flera håll långt i

förväg om att en sådan var på väg. Politisk vilja och enighet från världssamfundet hade kunnat avvärja mycket av katastrofen. Istället fylldes nyheterna återigen av hemska bilder på utmärglade kvinnor och barn. Samtidigt kapades flera skepp av afrikanska pirater både utanför Somalias och Gambias kust. Svält och pirater – två till synes orelaterade händelser. Eller?

Afrikagrupperna tillfrågades om kommentarer på händelserna i Afrika från Sveriges Televisions debattredaktion och av Gotlands Allehanda. Vi tog tillfället i akt att koppla frågorna till Sveriges och EU:s politiska ansvar att skriva rättvisa handelsavtal och sluta med rovdriften på resurser som driver folk till desperation. Vi skrev: "Omvärldens fortsatta exploatering av afrikanska länder leder till plundring och svält. Med ett utvecklingsorienterat samarbete hade dessa situationer kunnat undvikas, men med katastrofen som faktum väljer EU och USA ändå att titta bort."

I den frågan svarade vi ensamma, som organisation verksam i Afrika. Men de flesta frågor vi vill lyfta är globala. Genom att samarbeta med andra rörelser och organisationer kan vi få ut mer av de minskade medel vi har att bedriva informationsarbete med, och få fler idéer och större genomslag. Nätverket Global Rättvisa Nu beställde en enkät om klimatpolitiken på kommunnivå som togs upp av många länstidningar. Som medlem i organisationen Concord granskade vi tillsammans med 1600 andra organisationer biståndet från europeiska länder i AidWatch-rapporten vilket blev en TT-nyhet samt flera nyhets- och debattartiklar. Rapporten kritiserade svenskt bistånd. Vi är inte emot en biståndsdebatt, mycket finns att kritisera. Men debatten ska vara saklig!

Viktoria Olausson
Pressekreterare och webbredaktör

Kajsa Bergqvist bidrog till kampanjframgångar

Kampanjen Rättvis vinhandel följer flaskan från lantarbetarnas slit bland vinrankorna till Systembolagshyllan i Sverige. Hur kan vi som konsument förbättra tillvaron för människor som lever som statarna gjorde förr? Alkohol och moral är tacksamma ämnen för ett medialt genomslag.

I Sverige har Afrikagrupperna drivit mediaarbetet kring Rättvis vinhandel tillsammans med andra kampanjorganisationer och fått en lång rad debattartiklar publicerade. Latinamerikagrupperna fick in den chilenska lantarbetaren Sonia Sagredos text i Expressen och SAC-aktivisten Emil Boss intervjuades på ett uppslag i LO-tidningen.

Hela kampanjen har samsamarbetsorganisationer i Sydafrika, Chile och Argentina. Genom våra effektiva informatörer i fält har debattutkast översatts till engelska och spanska och stämts av med alla inblandade över olika tidszoner, ibland på endast några få dagar. På så vis har vi debatterat med Systembolaget och enstaka riksdagsmän i bland annat Göteborgs-Posten och SVT Debatt. Systembolaget säger att konsumenten har ansvar för att efterfråga certifierade viner. Men att konsu-

menterna är aktiva betyder inte att Systembolaget kan fransäga sig sitt ansvar. De bör välja att köpa in och synliggöra de viner som certifierats på olika sätt – och erbjuda information om arbetsvillkor.

Debattartiklar inom olika ämnen går ofta att få in i dagspress. Men denna kampanj väcker även intresse hos reportrar och hamnar på nyhetsplats i tidningen. Många av artiklarna under året skrevs i samband med att Wendy Pekeur och Dawid Afrika från Sikhula Sonke besökte Sverige i januari. Samtidigt exponerades Kajsa Bergqvists vinimporterande företag i Aftonbladet som ett företag som "skor sig på slavarbete i Sydafrika" (Källa: Aftonbladet 14 januari 2011) sedan journalisten pratat med arbetarna på en av de aktuella gårdarna om deras dåliga villkor. Wendy Pekeur träffade Kajsa Bergqvist i Stockholm och berättade om det fackliga arbetet och den sydafrikanska etiska koden WIETA. Importföretaget sökte därefter etisk ackreditering via WIETA för alla producenter och en exponering av dåliga villkor vändes till en viktig kampanjframgång.

Viktoria Olausson
Pressekreterare, webbredaktör

Ur Arbetaren Zenit nummer 9 2011.



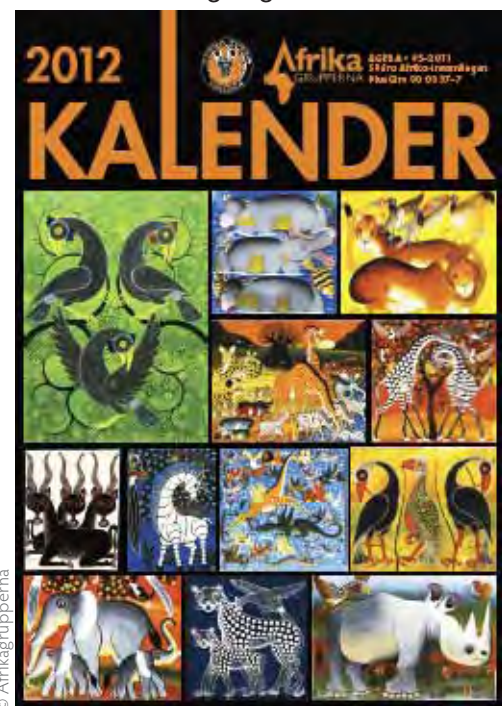
© Afrikagrupperna

Nytt insamlingsrekord!

Vilket fantastiskt år! Tack vare er alla slog vi rekord, 2011 blev det bästa insamlingsåret i Afrikagruppernas historia. Totalt skänktes hela 7,3 miljoner kronor till vår verksamhet. Tack alla engagerade givare och medlemmar som gjorde detta möjligt!

Det var ett spännande år för oss på insamlingen. Vi började med ett insamlingsbrev från Victoria Ndepeta om hur hon utvecklade sin affärsverksamhet med hjälp av mikrokrediter och vi fick väldigt bra respons.

Kalendern med tingatingamotiv – en hit!



Temat för den kommande kalendern var tingatingakonst och vi hade många givande diskussioner kring valet av bilder där vi inte riktigt var överens om vilka vi skulle välja. Därför la vi ut en förfrågan på hemsidan där allmänheten kunde rösta. Nästan hundra personer engagerade sig och flest röster fick lejonbilden som sedan kom att pryda juli månad. I september var kalendern klar och blev snabbt så populär att den sålde slut redan innan jul.

Under 2011 satsade vi också på en ny insamlingsmetod, ett sms-nummer. Den som smsar ordet rättvisa till 72970 skänker 50 kronor till vår verksamhet. Numret används i många olika sammanhang, bland annat vid olika insamlingsinitiativ från medlemmar, som till exempel Lena Martens Kalmelid insamling inför Tjejmilen. Resultatet

blir bättre och bättre i takt med att numret blir mer och mer känt.

För att bli bättre i vår rapportering till givare har våra partnerorganisationer och deras verksamhet fått allt större utrymme i insamlingsarbetet. Det syns inte minst i Agera som idag är en tidning fylld av goda exempel på vart insamlade medel går. I samband med utgivningen av Agera och när vi skickar ut insamlingsbrev använder vi oss i allt högre utsträckning av sociala medier för att nå fler. Vi syns aktivt både på Facebook och Twitter och bloggar kontinuerligt på södra Afrika idag.

Samtidigt har vi fortsatt arbetet med att bygga upp en storybank, där de som är direkt berörda av våra partners verksamhet berättar om hur just deras liv har förändrats. Dessutom har vi slutfört uppläggningsen av internetbaserade bildarkiv för varje land vi arbetar i.

Av årets insamlingsresultat stod stödgrupper för 12 procent, 58 procent kom från Världens Barn, 16 procent från Afrikapartner, 12 procent från insamlingsbrev och två procent från kalendern, Banco Humanfonden, stiftelser, sms och övriga.

Till årets insamlare valdes Elin Schennings som bidragit solidariskt och kreativt till insamlingen genom att anta årsmötets utmaning om att samla in 50 öringar samt ordna en framgångsrik stödfest till förmån för Afrikagrupperna. En stödgrupp som visat stor solidaritet är Emmaus Fredriksdal som nu ytterligare utökat sitt stöd till oss och blivit en av våra största stödgrupper.

Vi ser med stor förväntan fram emot 2012 och hoppas att vårt arbete ska bidra till att i högre utsträckning visa våra partnerorganisationers verksamheter och att ge fler människor möjligheter att förändra sina liv.

Tack för alla bidrag!

Johanna Granhage
Insamlingsansvarig

Mathias Bergendahl
Insamlare

Mari Dahl
Insamlare

Tjejmil och stickat och bössor och filmfestival och stödfest och ...



Bulan åker tåg.

Det är fantastiskt att se alla roliga insamlingsidéer som våra medlemmar och givare har! Att bidra behöver inte handla om att du ger av dina egna pengar. Många väljer istället att ge av sin tid, kreativitet och passion.

När Lena Martens Kalmelid avgick som ordförande för Afrikagrupperna fick hon en avskedspresent med en utmaning:

– Jag fick en anmälan till Tjejmilen i Stockholm och uppgiften att samla in en krona per meter, berättar Lena som inte bara började löpträna och slutade röka utan också samlade in 10 950 kr och sprang milen på under timmen.

Anna Strömberg Pamp startade bloggen Sticka till Afrika som är ett sätt att förena hantverksglädje med politisk aktivism. På beställning stickade hon raggsockor, innetofflor, vantar, sjalar, halsdukar, pulsvärmare och mössor. För varje alster gick 50

kronor till Afrikagruppernas verksamhet, totalt 4 330 kronor.

– En av de roligaste grejerna under året var den blå tyggiraffen med info-kort i magen som genom kollektivtrafiken spred information om projektet när okända människor flyttade henne mellan tågen, berättar Anna.

Så får vi inte glömma insamlingsbössans möjligheter. Ingrid Bergman ställde ut bössor i samtliga kassor i Mariahallen i Stockholm vilket resulterade i 8 123 kronor.

För femte hösten i rad anordnade Ådalens Afrikagrupp, tillsammans med Svanö kulturförening, en afrikansk filmfestival. Under två dagar satte festivalen nytt publikrekord med över 60 sålda biljetter till tio filmer. En av favoriterna blev "The last flight of the Flamingo", en filmatisering av Mia Coutos roman med samma namn. Förutom filmvisning hölls föredrag av personer som arbetar inom branschen. Nytt för året var en animeringsworkshop i samband med att man visade animerad film.

Tillsammans med försäljning av fika, sopplunch samt rättvisemärkta produkter gick kultur-evenemanget drygt 3 000 kronor plus till Afrikagruppernas partnerorganisation ENMT i Zimbabwe. Ett annat initiativ stod Färnebo Folkhögskolas

kursdeltagare för. De ordnade en stödfest med temat "Stand up for your rights" för att lyfta schyssta arbetsvillkor på vinfarmer i Sydafrika. Under kvällen bjöds det på föredrag, fotovernissage, liveband, vinprovning av etiska viner och plockmat. Stödfesten lockade 130 gäster och överskottet på hela 15 000 kronor gick till Afrikagruppernas partnerorganisation Sikhula Sonke i Sydafrika.

– Vi valde Sikhula Sonke helt enkelt för att deras verksamhet är något vi alla brinner för, säger kursdeltagaren Katarina Johansson.

Johanna Granhage
Insamlingsansvarig

Lena Martens Kalmelid sprang Tjejmilen som supportrarna betalade meterpris för.



"Jag kan försörja min familj och barnen går i skolan"

Du som stöder Afrikagrupperna är garanterad att dina pengar kommer fram. Här är några exempel på vad ditt engagemang har bidragit till.



© Erika Eckeskog

För inte så länge sedan levde Victoria Ndepeta som så många andra i Angola ett liv i fattigdom. Efter som det inte finns statliga trygghetssystem är ovissheten stor om hur nästa dag kommer att se ut. Tänk dig själv att inte veta om du kommer att ha mat på

bordet eller om dina barn kommer att kunna fullfölja skolan. Denna oro levde Victoria med varje dag, tills en dag för två år sedan:

– Jag fick låna tvåtusen kronor genom mikrokrediter och det har förändrat mitt liv, utropar hon.

Tidigare försökte hon driva en liten butik, men den lönade sig aldrig. Med lånet kunde hon utvidga affären, sälja fler varor och ta in ett större lager.

– Nu går min butik med vinst och jag får pengar över, något jag aldrig fick förr. Jag kan försörja min familj och mina barn kan gå i skolan.



© Viktoria Olsson

Moder jord firades med en ekologisk matmarknad på Namaqualandfestivalen i Sydafrika i höstas. Småbrukare sålde ekologiska produkter, bland annat vete mjöl, honung, grönsaker, sylt och lamm. Tanken var att länka samman odlare, konsumenter och kockar för att förespråka en bättre ordning kring maten vi äter.

"Odlar lokalt, köp lokalt, ät lokalt" var slagordet för dagen.

– Att samarbeta är det enda sättet att lyckas, både här på marknaden och för oss som småjordbrukare, säger tant Kuhla, en av deltagarna som får stöd av partnerorganisationen Surplus People Project.

På marknaden lagade en italiensk och en sydafrikansk kock mat tillsammans, barnen fick prova på att göra pasta och lokala kockar besvarade besökarnas frågor om mat.

– Att vara med på marknaden ger inspiration för resten av året, säger tant Kuhla.



© Agnes Nygren

Sedan några år driver vår sydafrikanska partner Aids Respons projektet Ndiya-pila (som betyder "jag mår bra"), som bland annat innehåller en ettårig kurs för dem som arbetar med

vård av personer med hiv. Kursen fokuserar på vårdgivarnas psykiska och fysiska hälsa.

– Tänk om vi känt till de här självstärkande övningarna tidigare, innan vårdgivarna blir tvungna att tas ur arbete. En av våra medlemmar dog och en annan fick en stroke eftersom stressen var för stor att hantera. Jag uppmanar alla att stödja Aids Respons så att de kan fortsätta stötta vårdgivare, säger Anna Genu, en av dem som gått kursen.

– Min familj har alltid varit fattig. Jag har inte ens haft råd att köpa skor, men det har jag nu, berättar Beata Koneya och pekar på sina sandaler.

Hösten 2004 förändrades Beatas liv totalt. Då bildades Ohandje Artists Cooperative i norra

Namibia där Beata bor och arbetar. Beata är konsthantverkare och flätar korgar, men hon kunde inte försörja sig på det. En av anledningarna var de stora avstånden; att ta sig

till turistorter och marknader för att sälja är nästan omöjligt utan tillgång till transport. Likaså möjligheterna att hyra en butikslokal med bra läge. Ohandje ger konsthantverkare på landsbygden goda förutsättningar att få en regelbunden och skälig inkomst genom att korgarna nu säljs direkt i butiker och konsthantverkarna får utbildning i bland annat prissättning.

– Nu kan vi även skicka barnen till skolan, berättar Beata.



© Jan Gustafson



© Johanna Arfken

Genom stöd till bokprojekt i Zimbabwe har Afrikagrupperna genom åren varit med och distribuerat tiotusentals böcker till skol- och bybibliotek, en förändring inte minst för barnen i skolorna.

– Vi brukar säga att barnen är vår framtid, men vilken framtid kan vi erbjuda när det finns byar och samhällen som helt saknar böcker? Där skolor står utan läroböcker och där nästan den enda skriftliga informationen är reklamskyltar för cigaretter, alkohol och Coca-



© Agnes Nygren

Sydafrikanska viner tillhör storsäljarna i Sverige, men ofta vet vi ganska lite om dem som producerar vinet. Osäkra anställningar, svärtlöner, långa arbetsdagar och diskriminering av fackligt anslutna är en del av vardagen. Mest utsatta är kvinnor.

Partnerorganisationen Sikhula Sonke är ett fackförbund för kvinnliga lantarbetare. Innan kvinnorna organiserade sig var de aldrig delaktiga i förhand-

Cola. De elever som har tillgång till böcker tvingas inte längre att lära sig utantill allt som läraren skriver på tavlan innan informationen suddas ut, utan kan lära sig i lugn och ro, säger en av ABDO:s grundare.

De som har levererat böcker till by- och skolbibliotek under en längre tid ser också tydliga bevis på böckernas förändringskraft. Människorna verkar fulla av energi och initiativ, ett tydligt sådant är de skolor som byggts i området.

lingar med gårdsägaren.

– Det gjorde oss arga! Jag hade till exempel inte tillgång till skyddskläder, som min man med samma arbete. När jag tog upp det med gårdsägaren fick jag en lång utläggning med diverse undanflykter, men jag gav mig inte och idag har jag samma utrustning, säger Anna Turies och brister ut i skratt åt det självklara.

– Tack vare Sikhula Sonke har vi lyckats organisera oss, tillägger Aleta Plootjies.

© Johanna Granhage



Tima Raul sitter tillsammans med två av Moçambiques många vardagshjältar, aktivister från partnerorganisationen AMODEFA. Tima lever med hiv och har som så många andra fått sin tillvaro omkullkastad.

– Jag måste ta mediciner, men de är så starka att de får mig att må ännu sämre. Det är tack vare besöken från AMODEFA:s aktivister som gör att jag orkar fortsätta ta dem, säger hon.

En del aktivister erbjuder stöd och vänskap, andra in-formerar och utbildar för att risken för utanförskap ska bli mindre. Vissa driver rättsliga processer för att minska effekterna av diskriminering.

– Jag är inte längre ensam, mina nya vänner kommer hit fem gånger i veckan. Dessutom har de fått min familj att förstå vad det innebär att leva med hiv. Även de står nu bakom mig i min kamp.

90 SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

För att Afrikagrupperna ska kunna garantera att pengarna kommer fram och används på rätt sätt använder vi oss av en rad oberoende kontrollanter. De granskar Afrikagruppernas arbete på olika, överlappande sätt. Afrikagrupperna är godkända av Stiftelsen för Insamlingskontroll (SFI). Stiftelsen granskar regelbundet vår bokföring och kontrollerar att vi använder pengarna på det sätt som vi lovat. SFI kontrollerar också att inte för mycket av de insamlade pengarna används till administration. Afrikagrupperna är även medlemmar i branschorganet FRII, Frivilligorganisationernas Insamlingsråd. Det sätter upp etiska regler och har tagit fram en kvalitetskod för insamlingsorganisationer och är därmed ytterligare en garant för att vår insamling är seriös.

"Att vilja förändra, få mer kunskap men också att kunna påverka andra"

"Jag gick en sydafrikakurs på Färnebo folkhögskola och när jag sedan flyttade tillbaka till Stockholm ville jag fortsätta engagera mig, så jag ringde helt enkelt till Anna Gunterberg och frågade om det fanns en lokalgrupp i Stockholm. Det gjorde inte det, men hon uppmuntrade mig att starta en och presenterade mig för Carin Carbonnier som också hört av sig.

Carin och jag fick listor av Anna på människor som på olika sätt visat intresse för att engagera sig i Stockholmsområdet, vi delade upp dem och började ringa runt. Vi tänkte att ett mail kan försvinna så lätt, det är bättre att ta direktkontakt. Vi fick positivt

gensvar från dem vi fick tag i. Någon sa att: "Jag har tänkt engagera mig så länge, men det har inte blivit av" och en annan var nyinflyttad och letade efter precis det här.

Första mötet höll vi på gräsmattan utanför Solidaritetshuset, det var förra våren. Carin och jag hade fixat fika och tanken var framförallt att vi skulle träffas, snacka om vilka vi är och vad vi vill med vårt engagemang. Faktiskt så kom de flesta som vi hade pratat med tidigare, i princip ingen kände någon annan.

Mattias Poulsen, vet du vem det är? Ok, ja. Han var praktikant på kontoret då och det var jättebra att han kunde vara med på mötet. Han berättade om Afrikagrupperna, om kampanjer och sådär, vad kansliet hade på gång. Det fanns flera saker som vi kände att: "Åh, det vill vi göra", till exempel bussresan till Bryssel.

Sedan hade vi också egna väldigt storslagna planer, vi pratade bland

annat om en endagsfestival. Men även om allt det där inte blev av så var det roliga att drömma, att inte begränsa sig, att verkligen känna efter: "Vad vill jag?" Att det inte blev av berodde framförallt på att det blev sommar och att de flesta åkte bort.

Men så träffades vi igen under hösten och då bestämde vi oss för att styra upp gruppen. Det första vi behövde var en lokal och Kina Svanesson hittade en på Söder via Zenit som de hyr ut för 500 kronor per år. Vi bokade varannan onsdag klockan sex och sedan var vi helt enkelt igång. Vi skapade en facebookgrupp där vi la ut information om möten. Från början var det ganska många olika människor som kom, nya från gång till gång, men nu har vi blivit en kärna på åtta personer.

Det tar tid att bli en grupp, helt enkelt. När vi pratar om vad som driver oss är det ofta Färnebo som kommer upp, att det var där det började för många, oavsett om det var förra året eller för flera år sedan. Tanken om att vilja förändra, få mer kunskap men också att kunna påverka andra. Hur? Jo, men som till exempel handel och utveckling, och att inte se Afrika som ett land utan en kontinent. Många säger ju: "Jag känner dåligt samvete, jag borde göra mer" och samvetet kan göra att man slutar gå på möten, till

T v: I mars arrangerade lokalgruppen en utställning om revolutionen i Egypten ur Manuel Alvarez Diestros poetiska perspektiv.



© Cajsa Carlenius

exempel. Men vi försöker vara tydliga med att alla engagerar sig i den mån man vill och kan och har tid, på sina egna premisser. Det känns viktigt. Vi försöker också hitta olika sätt att träffas, inte bara genom möten utan också gå på after work tillsammans och sådär. Det har jag verkligen saknat, den där gemenskapen, att umgås med människor som är politiska i sin vardag. Men nu börjar den komma.

Om framtiden, ja. Vi är mer insatta i Afrikagrupperna nu, vilka kampanjer som drivs och hur. Vår förhoppning är att göra saker i anslutning till kampanjerna. Vi har pratat om vad vi vill göra, många är intresserade av mat och miljö så det kanske blir något sådant. Jag hoppas det! Arrangemang kring medveten konsumtion är planerade, och film- och fotoutställningar också."

Helena Faxelid
Stockholms Afrikagrupp

Anna Strömberg Pamp
Redaktör

På Urkultfestivalen i augusti samlades aktivister från hela Sverige för att sprida sitt engagemang för Afrikagrupperna.



© Afrikagrupperna

Ingen Jante i lokalgrupperna

– 1,2 miljoner människor i Skåne engagerar sig på Världsajdsdagen kring Malmö/Lunds årliga graffitievent!

När deltagarna på lokalgruppsskonferensen målade upp visioner för vad Afrikagrupperna skulle kunna åstadkomma var Jante och hans berömda lag på intet sätt närvarande.

Deltagarna delade med sig av tips på aktiviteter, hur man bygger upp engagemang och hur man når ut. Malmö/Lund Afrikagrupp hade färskt exempel från sin nystartade grupp:

– Om man visar att man har roligt smittar det av sig och sprider sig till fler som sprider vidare, menade Emil Samnegård, som var med och drog igång Malmö/Lund Afrikagrupp föregående år.

Under året skrev Ådalens Afrika-grupp debattartiklar om Västsahara och Rättvis Handel. Södertälje Afrika-grupp bjöd tillsammans med ABF in Jonas Sjöstedt för att berätta om sin Västsahararesa. Förutom att arrangera seminarium om hiv och starta samar-

bete med Utrikespolitiska föreningen bjöd Malmö/Lund in till pepparkaksbak i december. Det är lika viktigt med det sociala, menar man.

Diskussionerna rörde sig också kring vilka utmaningar som de lokala grupperna står inför och hur man kan tänka utanför ramarna. Det behöver till exempel inte vara ett misslyckande att studenter kommer och går i gruppen. Att engagemang lever och återuppstår i andra skepnader är positivt.

Carin Carbonnier var tidigare engagerad i Örebro Afrikagrupp, men sedan hon flyttat till Stockholm blev hon intresserad av att dra igång Stockholms Afrikagrupp. Mer om detta kan du läsa på sida 26.

Vilken roll Afrikagrupperna kan ta på sig för att göra Världsajdsdagen till en stor föreningsdag i Sverige återstår att se. Planer smids för 2012!

Anna Gunterberg
Medlemssamordnare

Berit Wiklund och Ådalens Afrikagrups manifestation för att Systembolaget ska ta ansvar för schystare arbetsvillkor på vinfarmerna.



© Ådalens Afrikagrupp

"Nu får vi se hur vi kan överträffa det här nästa år"

– Unga människor har ett nytt sätt att vara aktiva på och vi måste lyssna på dem. Villkoren i Sverige och Afrika kan vara olika men vi som människor är alla lika, säger Elijah Kodisang från Khanya College i Sydafrika.



Hur ser aktivism ut? Deltagarna fick uppgiften att måla och ställa ut i en "gallery walk".

Det började som en vilja att göra något annat än ett medlemsmöte. Anna Gunterberg säger att tidigare aktivistträffar saknat en direkt koppling till partnerorganisationer och att det var en av de saker man ville förändra. Ramen för mötet var demokrati och folkligt inflytande och inspirerade av Khanya Colleges egen aktivistskola bestämde man sig för att göra en liknande i Sverige. En helg i Stockholm, en kväll i Göteborg och en dag i Malmö.

Samtidigt hade Khanya College startat en regional kampanj för bättre arbetsvillkor inom sockerproduktionen i södra Afrika tillsammans med sina fackliga partner. I samband med det regionala mötet för sockerkampanjen lanserade partnerorganisationen SEA-

TINI en rapport om hur handelsliberaliseringen påverkar socker-, vin- och bomullsindustrin i södra Afrika.

– Och då bestämde vi oss för att bjuda in Elijah, som är samordnare i kampanjen, tillsammans med Veronica Karim som fått sparken från sockerbolaget Ilovo i Malawi för sitt fackliga engagemang i Sugar Plantation and Allied Workers Union of Malawi samt

Archie Sayed från Swaziland Agriculture Plantation and Allied Workers Union of Swaziland, berättar Anna Gunterberg.

På programmet, som lockade över 50 aktivister, stod fackligt engagemang med fokus på södra Afrika, Mattias Gardell föreläste om praktiskt aktivism med Ship to

Gaza som exempel och tillsammans med Torbjörn Vennström från Klimataktionen hade vi en workshop om klimataktivism.

– Veronica Karim och jag höll i en workshop om kvinnliga lantarbetares situation kopplat till vår partnerorganisation, fackföreningen Sikhula Sonke och kampanjen för Rättvis vinhandel, berättar Viktoria Olausson, Afrikagruppernas pressekreterare.

Helgen bjöd även på andra workshops med fokus på att hitta nya idéer och former för aktivism. Förslagen var många, bland annat en ny buss till Bryssel, köttfria dagar i skolbespisningen, få lokalpolitiker engagerade i förbättrad kollektivtrafik och ett

klimattema för Afrikagrupperna.

Elijah Kodisang höll i samtalet om aktivism, talade om likheter och skillnader i våra regioner, om vilka frågor man ställer och på vilka sätt man bedriver aktivism och påverkansarbete. För honom var det särskilt motiverande att få träffa så många engagerade personer.

– Det var en väldigt positiv stämning, både bland deltagarna och hos oss som arrangerade, säger Anna Gunterberg. Vi har ju sökt pengar för två år, nu får vi se hur vi kan överträffa det här nästa år.

Anna Strömberg Pamp
Redaktör

Aktivistskolan var inspirerande, särskilt att träffa så många nya människor och från så många olika länder. Många har ett intresse för de här frågorna, men behöver en plats att uttrycka dem på. Vi behöver forum där aktivister inspireras att ta en aktiv roll i organisationer som medskapare och tänkare, inte bara som följare. Det tycker jag att aktivistskolan lyckades med och jag känner att det finns saker som jag kan bidra med. Vi pratade också om att aktivismen blir levande när den är ett eget val. Precis så tycker jag att det är."



Giovanna Olmos
Universitetsstudent med inriktning globala frågor



© Mari Dahl

86 aktivister pratade förändringsarbete

– Vi ville att man skulle få med sig känslan att "jag vill vara aktivist" eller "jag kan förändra" och det var precis det som hände, berättar samordnaren Mari Dahl om kvällen där 86 personer upplevde att en annan värld faktiskt är möjlig.

Elijah Kodisangs mångåriga erfarenhet ramade in de fyra timmarna på House of Win-Win där över 80 aktivister samlades för att inspireras i sitt politiska engagemang.

– För mig, som sydafrikan, betyder aktivism något annat idag än på 80-talet. Då var kampen allvarlig, en fråga om liv eller död. Nu är aktivism också något mer, vi träffas och delar erfarenheter och idéer i ett arbete där vi inte alltid kommer att bli vinnare, vi kommer att pressas tillbaka men vi kommer alltid igen, lite starkare för varje gång. Med små rörelser rör vi oss framåt mot vårt mål.

För sina fackliga åtaganden i Sugar Plantation and Allied Workers Union of Malawi fick Veronica Karim sparken från sitt arbete hos sockerfö-

retaget Ilovo. Tillsammans med Archie Sayed, representant för Agriculture Plantation and Allied Workers Union of Swaziland, diskuterade hon arbetsrätt, i Archies fall med fokus på att bedriva politiskt arbete i ett kungadöme där man hela tiden riskerar att bli fångslad.

– Med utgångspunkt i våra gästers berättelser ville vi också visa exempel på förändringsarbete i Göteborg, säger Mari Dahl.

Ett exempel hittade man i Biskopsgården, där organisationen Pantrarna uppvaktade kommunfullmäktige och fick medel för att starta en fritidsgård för ungdomar för att motverka våld och oroligheter och istället visa hur man tillsammans kan arbeta i sin närmiljö. Lisa Rosengren, tidigare i Göteborgs afrikagrupp, berättade om sitt engagemang i kampanjen "Free the Swedish Journalists Johan Persson and Martin Schibbye" med syfte att fria de två utlandsreportrarna som sitter fängslade för terrorbrott i Etiopien.

– Lina Paulsson var en av de aktivister som tog bussen till Bryssel för att träffa EU-parlamentariker och lämna över Afrikagruppernas krav på rättvisa handelsavtal, berättar Mari Dahl och fortsätter:

Under diskussionsövningar och i pauser lärde aktivistskolans deltagare känna varandra och respektive föreningar.

– Och när Aram Bazanda gick på Färnebo gjorde han och några andra kursdeltagare flash mobs på spårvagnar. Han har ett så inspirerande sätt att prata och när han berättade om hur de sjöng "Shosholoza" fick han med sig hela publiken i sången.

Hon bekräftar att det var en speciell känsla den kvällen när många upplevde att: "Jaha, kan man göra så?" och "Just det, dem kan man ju kontakta om man ska..."

Dagen efter hölls en kortare uppföljning där man bland annat diskuterade vidare samarbete.

Anna Strömberg Pamp
Redaktör

Samhället behöver aktivister som engagerar andra människor, vi står inför stora utmaningar, inte minst eftersom många frågor är komplexa. Från aktivistskolan tog jag med mig inspiration, glädje och ännu mer engagemang. Nya perspektiv på vad aktivism kan vara, hur man kan samlas kring en särskild fråga och samla ihop kunskapen i en grupp för att sedan föra fram sina åsikter och påverka. Jag blev inspirerad av att höra olika människor berätta om sitt politiska arbete, själv är jag engagerad i miljöfrågor."



© Gunnel Alén

Katarina Johansson
Kursdeltagare på Färnebo folkhögskola filial i Göteborg



© Malin Rindeskär

Från höger: Elijah Kodisang, Veronica Karim och Archie Sayed vid havet i Malmö.

och den verksamhet man bedriver där, men att detta var något annorlunda.

– Elijah, Veronica och Archie kom till oss och vi fick lära oss av deras erfarenheter och inspireras av deras aktivism, både lokalt och globalt, och samtidigt fick vi möjlighet att berätta hur vi arbetar här i Malmö.

– Allt kopplades samman, Sverige med Sydafrika, Malawi och Swaziland. Elijah visade filmer från Stockholm och Göteborg om vad man gjort där. Så, aktivistskolan var mer än en enskild grej i tre olika städer, en jättefin resa. Och allt sändes på live via Bambuser.

Anna Strömberg Pamp
Redaktör

Afrikagrupperna i södra Afrika



Malmö förenade lokal och global aktivism

Ett massutskick via e-post och så var allt igång. Afrikagrupperna, Glokala Folkhögskolan och Urbana studier på Malmö högskola frågade Skånes aktivister: "Vad är du intresserad av?" Resultatet blev en brokig samling människor som ville prata fackliga rättigheter, klimatmöte och jämställdhet i sociala rörelser.

Det stora nätverket blandade och gav, högskolestudenter, föreningsengagerade och lärare såg aktivistskolan som ett tillfälle att utbyta praktiska erfarenheter.

– Det som blev så bra var att vi lyckades samla aktivister från många olika föreningar, i olika ålder och med helt olika bakgrund, där alla bidrog

med sitt perspektiv vilket var otroligt värdefullt, säger Malin Rindeskär från Malmö/Lund Afrikagrupp och fortsätter:

– Elijah, som har så mycket erfarenhet, är väldigt bra på att inspirera unga som kanske är nya i sitt engagemang. Vi hade även deltagare från andra länder som varit aktivister i hela sitt liv och han var bra på att fånga upp även dem och deras erfarenheter. Det gjorde ju att vi också kunde se aktivism i ett långsiktigt perspektiv, det var häftigt. Elijah talade om engagemang som en våg, hur den kommer fram, går tillbaka, vilar och sedan kommer igen ännu starkare, vilket de som varit aktiva längre höll med om.

Malin Rindeskär menar att det till viss del är kunskap man utbyter under en sådan här dag, men att det också påminner oss om att vi inte är ensamma i vårt engagemang och att det är ett långsiktigt förändringsarbete. Hon säger att vi ofta pratar om solidaritet, hur vi stöder länder och de projekt

Jag upplever att vi har så mycket gemensamt, mer nu än på 60- och 70-talen när jag var som mest aktiv. Jag studerade då och skrev uppsatser om imperialismen, om hur USA och västvärlden köpte upp Afrikas råvarutillgångar. Och nu är det ju precis likadant, medan storföretag mutar till sig rättigheter i södra Afrika säljer vår egen regering ut vår välfärd. Det handlar bara om att tjäna pengar utan bekymmer om vanliga människors liv. Ekonomin är frikopplad från verkligheten. Aktivistskolan inspirerade mig. Det som framförallt gjorde intryck var gästerna från södra Afrika och att höra dem berätta om situationen i länderna och om deras fackliga verksamhet där. Det finns möjligheter att förändra."



© Kerstin Eldh

Kerstin Eldh
Medlem i Attac

Afrikagrupperna stödjer 39 partnerorganisationer som driver projekt inom våra temaområden Demokrati och folkligt inflytande, Försörjning, Hiv och Jämställdhet i våra fem samarbetsländer Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe. Totalt uppgick stödet till 40 035 tkr under 2011.

Afrikagrupperna har skickat volontärer till södra Afrika sedan 1975 då det portugisiska kolonialväldet bröt samman och då behovet av hälsovårdspersonal, lärare och administratörer var stort. Stödet har efterhand utvecklats från personellt till finansiellt stöd och under 2011 hade Afrikagrupperna fjorton anställda i dessa länder varav åtta var utsända från Sverige.

Texterna i den här delen av verksamhetsberättelsen visar ett urval av det arbete vi och våra partner gör inom ramen för våra temaområden.



Trots den snabbt växande ekonomin ökar klyftorna i det angolanska samhället där civilsamhällets organisationer utgör en betydelsefull politisk motpol.

Organisering mot ökade klyftor

Trots en snabbt växande ekonomi innehar Angola fjärdeplatsen bland världens mest ojämlika länder. Den ekonomiska och politiska makten är koncentrerad till en mindre elit och när internationella organisationer minskar sitt stöd på grund av den globala finanskrisen står civilsamhället inför allt större utmaningar. Lösningen är organisering:



Hetaste diskussionen var den om civilsamhällets roll och förutsättningar. Konferensen är utan tvekan en viktig arena för erfarenhetsutbyte, kapacitetsutveckling och påverkansarbete.

– **Den angolanska staten** måste börja se civilsamhället som en viktig aktör, menar Paulo Jorge Fernandes, en av initiativtagarna till den nationella konferensen som samlar landets organisationer.

– I Angola finns många bra lagar, problemet är att de inte följs, fortsätter Paulo Jorge Fernandes, programansvarig på partnerorganisationen ADRA. Vi i civilsamhället måste lära oss att staten har ett ansvar, vi har rätt till hälsovård, rätt till vatten och el – det står i lagen! Vi måste lära oss om lagarna, helt enkelt.

Hundratals representanter från organisationer i landets alla provin-

ser deltog vid civilsamhällets femte nationella konferens i Malanje. Tack vare ADRA:s och Afrikagruppernas långsiktiga samarbete för kapacitetsutveckling, har konferensen kommit att bli en viktig och dynamisk mötesplats för förändring. Tidigare var ADRA involverad i planering, resursmobilisering och organisering men idag har konferensen en egen planeringsgrupp med nya medlemmar för varje år. Till sin hjälp har man ett internetforum som samlar organisationer och aktuella debatter om allt från fattigdomsbekämpning och landsbygdsutveckling till politiska val. Sajten spelar en betydande roll för civilsamhällets

diskussioner och påverkansarbete.

– En utmaning är att arbeta för en bredare representation, som inte bara inkluderar professionella organisationer med finansiell grund, utan även lokala rörelser, fackföreningar, småskaliga producentgrupper, menar ADRA:s ordförande Guilherme Santos.

– Det är ett viktigt och kraftfullt forum där frågor från hela landet lyfts och diskuteras, från vatten- och elförsörjning till demokrati och nya lokala förordningar, säger Paulo Jorge Fernandes som menar att den angolanska staten måste börja se civilsamhället som en viktig aktör.

Ett steg i den riktningen är de kommunala diskussionsråden, så kallade CACS, som tillkom till följd av en ny administrationslag 2007. Råden består av medlemmar ur civilsamhället som stödjer den lokala administrationen i beslutsfattande kring ekonomiska, politiska och sociala frågor. Fortfarande kvarstår många frågetecken om rådets roll och vilka som ska sitta i dem. Även om de inte har direkt beslutanderätt så är den rådgivande funktionen ett faktiskt närmande från statens sida.

På årets konferens var fokus det kommande presidentvalet och hur civilsamhället bäst förbereder sig. På plats fanns stadens valdirektör Agustinho Lima som fick många frågor från publiken, bland annat om hur man bemöter misstro mot politiker, vart man vänder sig om man ser felaktigheter i valprocessen och om man hindras att rösta om man som många på landsbygden saknar födelsebevis.

Lika het var debatten när civilsamhällets roll och förutsättningar stod på schemat. Men trots oenigheter och högljudda diskussioner är det tydligt att den nationella konferensen utgör en unik arena för meningsutbyte, kapacitetsutveckling och påverkan. Det går inte att ta miste på kraften i det angolanska civilsamhället. Eller som flera ur publiken uttryckte det: Nos somos capazes! Vi kan!

Guilherme Santos, ordförande för ADRA, menar att utmaningarna är många och vägen är lång, både när det gäller konferensen och diskussionsråden.

– Men utan tvekan innebär de nya möjligheter för det angolanska civilsamhället.

Klara Grenhagen
Programhandläggare och informatör,
Luanda, Angola

Angola



Afrikagruppernas kontor ligger i Benguela, där finns två anställda liksom en halvtidsadministratör i Luanda. Afrikagrupperna stöder fem organisationer inom samtliga temaområden. Organisationerna finns i provinserna Malanje, Benguela och Moxico samt i huvudstaden Luanda.

Under 2011 var den totala utvecklingsinsatsen för Angola 9,2 miljoner kronor.



Carlinda Monteiro.

2011 avslutades det 36 år långa samarbetet mellan Organização da Mulher Angolana/Centro dos Direitos da Mulher (OMA/CDM) och Afrikagrupperna. Partnerorganisation blev OMA först 1993 och har sedan 1998 drivit Direitos da Mulher (Kvinnans rättigheter) med stöd från Afrikagrupperna (totalt 7 914 000 kronor). Projektet som fokuserar på juridisk rådgivning, våld i hemmet och politiskt påverkansarbete har haft stor inverkan på de många kvinnor och män som fått sina rättigheter kränkta. Även i påverkansarbetet har stora framgångar nåtts, ett exempel är den nyligen antagna nationella lagen mot våld i hemmet.

Avslutar 36-årigt framgångsrikt samarbete för kvinnors rättigheter

Jag fick min första erfarenhet av samarbetet med Afrikagrupperna först under 2011, då jag blev utnämnd till koordinatör för projektet Direitos da Mulher (Kvinnans rättigheter) som med stöd av Afrikagrupperna genomförs i Luanda och Bengo.

Majoriteten av de kvinnor och män som nås av OMA:s verksamhet lever under svåra förhållanden. Fattigdomen, som i många fall är extrem, kännetecknas av brist på bostäder eller bostäder i ohälsosamma miljöer,

arbetslöshet eller osäkra informella arbeten, dålig tillgång till hälsovård, låg utbildningsnivå och analfabetism. Bristen på daghem och skolor binder ofta kvinnorna till hemmet, samtidigt som kvinnorna som OMA möter i de flesta fall även är ansvariga för familjens ekonomi.

Trots att det bara gått ett år tycker jag att OMA har vunnit mycket på detta samarbete och många människors liv har förändrats tack vare projektet. Relationen mellan våra organisationer har alltid karakteriserats av respekt och värme, oavsett vem som representerat Afrikagrupperna i Angola.

Att Afrikagrupperna insisterat på att systemen för administration och kommunikationen inom OMA bör

förbättras har lett till satsningar under 2011 som starkt bidragit till att stärka organisationens institutionella kapacitet.

Det är tråkigt att denna process tar slut, men det finns noggrant utarbetade planer för projektets framtid som i sin tur utgör en del av OMA:s större verksamhetsplan. Afrikagrupperna avslutar det ekonomiska stödet, men den vänskap som byggts upp under alla dessa år tar inte slut.

Carlinda Monteiro
Socialarbetare och
koordinatör på OMA



© Sofia Guerrero

Stärker bönderna i kampen mot företagen

Moçambiques orörda naturresurser längs kust och inland lockar investerare från världens alla hörn. Stigande priser på mat och biobränslen har gjort landgrabbing till en attraktiv möjlighet för stater och privata investerare att ta över stora arealer jordbruksmark för att producera för egen konsumtion. Men, exploatering leder till markkonflikter eftersom jakten på profit hotar livsmedelsförsörjningen för småskaliga jordbrukare vars existens är beroende av marken.

Just nu ligger 324 konflikter på jordbruksministeriets bord för utredning. Ett av fallen rör skogsbolaget Chikweti, dotterföretag till svenska Global Solidarity Forest Fund, som illegalt utnyttjat 32 000 hektar utöver de 42 000 hektar som företaget fått brukanderätt till i koncession.

– Paradoxalt nog är staten, som borde vara en del av lösningen, även en del av problemet. Den politiska eliten använder sitt inflytande för att förvärva mark och samtidigt fungerar de som agenter för investerare med mutor som smörjmedel, säger Luis Machanga, ordförande för partnerorganisationen União Nacional de Camponeses (UNAC), en nationell bonderörelse.

Men även när koncessionen följer lagens föreskrifter uppstår frågetecken, som när regeringen överlät sex miljoner hektar åkermark i provinserna Niassa, Cabo Delgado, Nampula och Zambézia. Kontrakten löper på 50 år med möjlighet till förnyelse om ytterligare ett halvt sekel och ger Brasilien rätt att bruka 17 procent av Moçambiques odlingsbara mark för tio svenska kronor per hektar och år. Det är statliga intressen, institutionella brister hos lokala myndigheter och korruption bland de traditionella ledarna i kombination med böndernas bristande kunskap om sina rättigheter som banar väg för exploateringen.



© Sofia Guerrero

Sedan 2003 stöder Afrikagrupperna UNAC:s utbildningar i förbättrade odlingsmetoder.

För UNAC med 67 000 medlemmar är målsättningen att försvara småskaliga bönders ekonomiska, sociala och politiska intressen.

– Strukturen för markäggande och praxis kring de utländska företagens förvärv gynnar inte social rättvisa eller böndernas livsvillkor, säger Luis Machanga.

Genom utbildning om lagar och rättigheter stärker man de lokala bondeföreningarna. UNAC driver likaså ett viktigt påverkansarbete mot regeringen. Som en del i detta lanserade organisationen under året en rapport, ”Os Senhores da Terra”, som belyser problematiken kring landgrabbing. När marken väl har givits ut på koncession sviker företagen sina löften om att involvera småbrukarna i den ekonomiska tillväxtprocessen. Ofta ersätts de diversifierade odlingarna med stora monokulturella plantager och befolkningen erbjuds i bästa fall en symbolisk upprättelse.

– När företaget CIF Moz kom till byn informerades vi bönder om att marken behövdes för anläggning av en cementfabrik. För 62 dollar köpte de våra jordlotter. Jag känner mig lurad, jag hade tre hektar mark där jag odlade mat för att försörja familjen. Trots flera försök har jag inte hittat ny odlingsbar mark. Representanter för CIF Moz hävdar hela tiden att området numera tillhör företaget, berättar en bonde från Matutuine.

I ett land där cirka 80 procent av befolkningen lever av småskaligt jordbruk är tillgång till mark en grundläggande del av fattigdomsbekämpningen. Eftersom marken garanterar föda, byggmaterial, mediciner och produkter att sälja på marknaden, måste tillgången till mark finnas med bland mänskliga rättigheter.

Sofia Guerrero
Informatör, Maputo, Moçambique

Moçambique



Afrikagrupperna har kontor i Maputo, där en koordinatör, en ekonom, två programhandläggare, en informationsvolontär på halvtid och en sekreterare arbetar. Informationsvolontären arbetar dessutom deltid som rådgivare på AMODEFA i Maputo.

Afrikagrupperna stöder åtta organisationer med huvudsaklig verksamhet i landets nordligaste provinser, Nampula, Niassa och Cabo Delgado.

Organisationerna arbetar inom programmen demokrati och folkligt inflytande, försörjning, hiv och aids samt jämställdhet.

Under 2011 var den totala utvecklingsinsatsen för Moçambique 9,4 miljoner kronor.



Luis Machanga.

União Nacional de Camponeses (UNAC) är en nationell rörelse med fler än 60 000 bönder organiserade som medlemmar i föreningar eller kooperativ. Verksamheten består av lobby- och påverkansarbete och utbildning i förbättrade odlingsmetoder. Afrikagrupperna stöder denna verksamhet sedan 2003 samt även organisationens medlemstidning.

Systematiska övertramp av lagen hotar småskaligt jordbruk

Den nuvarande nyliberala modellen för utveckling i Moçambique bör ifrågasättas. Efterfrågan på mark ökar i takt med landgrabbing och monokulturella projekt som hotar den biologiska mångfalden. Detta skapar problem vad gäller tillgång till och kontroll över naturresurser, särskilt mark, som är en grundläggande resurs för bönder.

UNAC belyser vikten av att komplettera jordbruksreformen med tillgång till krediter, grundläggande infrastruktur för att säkerställa lagring och bearbetning av produktion, marknadsföring och andra villkor. Annars finns risken att regeringen fräntar jordbrukarna marken med motiveringen att de inte utnyttjar den på bästa vis och därmed överlåter den till multinationella företag. I vår rapport Os senhores da terra (Männen som äger marken)

belyser vi systematiska övertramp av lagen som reglerar marktillgång.

Detta beslagtagande av mark, avskogning, monokulturer, utnyttjande av resurser som inte gynnar ursprungsbefolkningen, konflikter mellan inhemska grupper och illegala gruvarbetare, mängder av företag som genom gifter bidrar till spridningen av skadedjur – alla dessa fenomen försämrar situationen för bönderna i Moçambique.

UNAC representerar lantbrukare och förenar småskaliga bönder med målet att säkerställa sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter genom att påverka utformningen av den offentliga politiken och lyfta strategier för att garantera livsmedelssuveränitet.

Ett få ett erkännande från staten om vikten av detta är en av de centrala

punkterna på vår dagordning. En annan är att främja dialog om åtgärder som förbättrar livsvillkoren för bönderna.

Vi organiserar därför utbildningar och debatter, skapar samarbeten med internationella rörelser, som Via Campesina, för att hitta lösningar på den moçambikiska fattigdomen och tydliggöra vilka projekt som hjälper befolkningen och vilka som endast berikar en minoritet.

UNAC är och förblir böndernas företrädare i kampen för ett mer rättvist samhälle. Kampen fortsätter, vi ger inte upp.

Luis Machanga
Ordförande, UNAC



I projektet "Children's Voices" kan barn bearbeta sina upplevelser av hivpidemin genom att i videofilmer berätta om saker som berör dem.



Positive Vibes har utvecklat kurser och program för vuxna och barn som lever med hiv.

Positive Vibes utmanar namibiska samhället

– När jag insåg att jag var hivpositiv hade jag svårt att förstå det. Min baby började bli sjuk och jag bestämde mig för att gå till kliniken för att undersöka oss. Resultaten visade att vi båda var positiva. Jag gick hem och berättade för min man som vägrade acceptera det, han sa att det inte var sant. Den dagen upphörde all kommunikation mellan oss. Han lämnade mig med ett sjukt barn och ett på väg, jag var gravid i tredje månaden, berättar Elizabeth Shiluga, en av de namibier som drabbats hårt av hiv men som genom Positive Vibes hittat en sätt att gå vidare.

Positive Vibes är en organisation vars verksamhet utgår från tanken att de som lever med hiv är bäst lämpade att förhindra att det sprids vidare. Man gör det genom att hjälpa dem som drabbats att på olika sätt hantera och prata om de känslor och tankar som det kan medföra att leva med hiv. Positive Vibes har likaså utvecklat olika program för vuxna och för barn. Dessa är utformade för att komplettera varandra och utgör två delar i en gemensam process, snarare än var för sig. Målet är höja självförtroendet och självkänslan, att öka kunskapen och

färdigheterna för att kunna hantera sjukdomen både praktiskt och känslomässigt, och att ge en röst till dem som drabbats av epidemin för att på så sätt påverka de politiska beslut som fattas. Kort sagt, att återta befälet över sitt liv och att inte bli ett offer.

– Många av dem som leder Positive Vibes workshops lever själva med hiv, och deras kunskap om epidemin, deras personliga erfarenheter och egna berättelser bidrar ofta till att göra dessa workshops till unika händelser, menar Casper W Erichsen, organisationens direktör.

En huvudanledning till att hivpidemin hålls vid liv är kvinnors generellt sett underordnade ställning och deras bristande möjligheter att göra egna val när det gäller såväl sin egen sexualitet som sitt liv. Bland män i Namibia är förståelsen ofta dålig för att kvinnor faktiskt har samma rättigheter i samhället.

Under 2011 inledde Afrikagrupperna ett samarbete med Positive Vibes som inledningsvis innebar ekonomiskt stöd till en serie workshops inriktade på politiska, kyrkliga och traditionella ledare inom det namibiska samhället.

Namibia



Afrikagruppernas kontor i Namibia ligger i huvudstaden Windhoek där två anställda arbetar: En koordinatör och en informatör samt programhandläggare.

Afrikagrupperna stöder sex organisationer med verksamhet inom försörjning, hiv och jämställdhet samt demokrati och folkligt inflytande.

Under 2011 var den totala utvecklingsinsatsen för Namibia 5,2 miljoner kronor.

Målet var att genom dessa workshops för ledare, många av dem män och förebilder för andra, öka förståelsen hos dem för hur det är att leva med hiv, att diskutera kvinnors och mäns lika värde och rättigheter och att prata om effekten av vissa kulturella mönster.

– På det här sättet kan vi förbättra situationen när det gäller stigma, diskriminering och andra negativa ytt-ringar i det namibiska samhället, säger Casper W Erichsen.

Det är möjligt att förändra och förbättra. Genom Positive Vibes verksamhet fortsätter arbetet för att skapa en väg framåt, ett liv med mål och mening för alla namibier som lever med hiv, precis som för Elizabeth:

– Jag är lycklig med mina barn. Mitt första barn och jag själv medicinerar och vi mår båda bra. Mitt andra barn är har inte hiv, eftersom jag innan hon föddes lärde mig hur man minimerar riskerna under en graviditet.

Jan Gustafsson
Informatör och programhandläggare,
Windhoek, Namibia



Casper W Erichsen.

Positive Vibes stöttar personer som lever med hiv, bland annat genom utbildningar och workshops. Organisationen arbetar även med att sprida information och kunskap om hiv till andra grupper i samhället för att öka förståelsen för den situation som människor som lever med hiv befinner sig i. Afrikagrupperna stöder Positive Vibes verksamhet sedan 2010.

Internationella givare kräver byråkrater framför aktivister

Att vara chef för en namibisk organisation måste vara något av det svåraste man kan tänka sig. Omringad på alla fronter som man är av händelser som går hårt åt såväl organisationen som ens eget förstånd. Vissa saker kan man göra något åt, andra är helt utanför ens kontroll. Den enda egentliga fördelen med jobbet är vetskapen om att någonstans där ute finns tusentals människor som har och har haft nytta av det arbete man utför.

Fram till nyligen var en av de största utmaningarna vår egen kapacitet. Jag talar inte om kapaciteten att utföra vårt jobb, för det gör vi bra. Vad jag menar är vår kapacitet att leva upp till de allt mer komplicerade och mer frekventa kraven från givare. Under den gångna tioårsperioden har internationella givare i princip tvingat biståndsorganisationer att ersätta sina passionerade aktivister med räknemisar och byråkrater. Detta paradigmskifte har knorrande accepterats av organisationerna eftersom det strax bortanför den piskan också fanns en

stor morot – ekonomiska resurser, och stora sådana. Fram tills nu, vill säga.

Här i Namibia har mitt jobb just blivit ännu svårare efter att PEPFAR* meddelat att de förmodligen kommer att lämna landet 2015. PEPFAR:s sorti sker i kölvattnet av ett uttåg av bilaterala och andra givare som pågått under några år. Situationen är allvarlig. För att citera chefen för UNAIDS Namibiakontor: "Inget annat land i världen har upplevt en sådan hastig och total givarflykt inom hivområdet, så det finns ingen mall för hur man ska agera. Med andra ord, fritt fram för panik."

Vid sidan av PEPFAR har den största givaren i landet varit Global Fund, som 2010 förband sig att stötta hivsektorn genom ett sexårigt anslag. Mindre än två år in i programmet håller Global Funds stöd till Namibia att falla ihop. Programmet har varit katastrofalt dåligt hanterat, vilket resulterat i upp till ett kvartal försenade utbetalningar och godtyckligt föränd-

rade villkor. Ytterligare en chockartad händelse inträffade i mitten av februari, när man också krävde att de implementerande organisationerna skulle halvera sina löner och dessutom betala tillbaka de utbetalade "överlönerna" sedan juli 2010. Resultatet blir troligtvis att flera hivorganisationer får slå igen.

Det är svårt att uppleva detta utan att få en dålig smak i munnen. Det känns lite som det Askungen måste ha upplevt när klockan slog midnatt och alla rikedomar, pompa och ståt förvandlades till pumpor. Jag kan bara säga: Tack gode Gud för Afrikagrupperna, för utan ert stöd skulle mitt arbete vara omöjligt.

* President's Emergency Plan for AIDS Relief, genom vilket USAID:s HIV-arbete kanaliseras.

Casper W Erichsen
Direktör, Positive Vibes



Lydia Ngwenya och Mpumi Nkosi är engagerade i groundWorks kampanj för förbättrad luftkvalitet: "Vi möts av en otrolig ignorans och arrogans från myndigheterna."

© Agnes Nygren



Parallellt med FN:s toppmöte i Durban höll civilsamhället en egen konferens där skarp kritik riktades mot regeringars och företags ageranden i klimatfrågor.

© Agnes Nygren

En annan värld är oundviklig

Koldioxidutsläpp från bland annat företag får allt större konsekvenser för klimat och människor i Afrika. Medan Världsbanken, med stöd från Sverige, investerar i syd-afrikansk kolkraft vädjar landets marginaliserade om förnyelsebar energi.

– **groundWork arbetar** med lokalt miljöarbete, för att stärka människors kunskaper och möjligheter att ställa ansvariga till svars. Vår tids största utmaning är att förhindra att den politiska och ekonomiska eliten leder människor in i en värld av förstörelse och istället ta ledningen för att skapa en värld av ömsesidig solidaritet, säger Bobby Peak, organisationens chef.

groundWork arbetar inom tre områden: Luftkvalitet, klimat- och energirättvisa samt avfall och hälsa. Genom kampanjer driver organisationen påverkansarbete på lokal, regional, nationell och internationell nivå vilket gett dem inflytande över såväl regionala som internationella miljöimple-

menteringar. Till exempel assisterade groundWork under 2011 tio afrikanska regeringar gällande kvicksilverhantering. Även på det lokala planet sker förändringar. Södra Durban's sista giftiga sopstation stängdes i november tack vare påtryckningar från sopplockare som organiserats och tränats av groundWork.

Mpumi Nkosi och Lydia Ngwenya från Mpumalangaprovinsen är delaktiga i groundWorks kampanj för förbättrad luftkvalitet. Genom organisationen har de fått utbildning i hur man testar sitt närområdes vatten- och luftkvalitet, de har fått medieträning och likaså erbjudande om juridiskt stöd om det skulle behövas.

– Vi möts av en otrolig ignorans och arrogans från myndigheterna, säger Mpumi Nkosi och fortsätter: Jag minns en gång när vi påtalade utsläppen och vad de gör för klimatförändringarna. Kvinnan från kommunens miljöavdelning sa: "Gud har skapat naturen och vädret. Tror ni att ni är Gud?" Ledningen för fabrikerna täcker sina bilar med plast eftersom lacken förstörs av läckande kemikalier, men ingen skyddar befolkningen som bor i området.

Tillsammans med Lydia Ngwenya deltog han i den konferens för civilsamhället som hölls i samband med FN:s klimatomöte i Durban. Konferensen arrangerades av ett antal miljö-

och rättvisorganisationer, däribland groundWork. På agendan stod de frågor som man av erfarenhet vet sällan prioriteras under toppmötena, däribland hur vi synliggör kvinnors roll och utsatthet för klimatförändringar, diskuterar multinationella företags roll i den internationella mathandeln och hittar miljövänliga transportlösningar.

Toppmötet som i folkmun kallades "Föreningarnas konferens" speglade civilsamhällets bristande förtroende för företagen men också miljöpolitikens maktfördelning. Till exempel riktades kritik mot att ESKOM, Sydafrikas halvstatliga elföretag tillika beroende av kolkraft, hade en rådgivande funktion i den sydafrikanska delegationen under klimatförhandlingarna.

– Min hemstad Witbank är omgiven av smutsiga industrier, till exempel silvergruvor som ohämmat förpestar närmiljön. Kranvattnet går inte att dricka och jorden går inte längre att bruka. När vi tar våra testresultat och konfronterar de lokala myndigheterna och industrierna får vi till svar att om industrierna tas bort kommer arbeten att gå förlorade. Det är svårt att mobilisera arbetarna inne på verken, de är rädda om sina jobb. Jobben går före hälsan. Men vi kräver ju inte att gruvorna stänger, vi kräver investeringar som minskar utsläppen, säger Lydia Ngwenya.

– En annan värld är oundviklig, avslutar Bobby Peak.

Agnes Nygren
Informatör och programhandläggare,
Kapstaden, Sydafrika

Sydafrika



Afrikagrupperna är verksamma i Östra och Västra Kapprovinserna, Kwazulu Natal samt Gauteng, med kontor i Kapstaden. På kontoret finns två anställda, en koordinatör och en informatör samt programhandläggare.

Afrikagrupperna stöder nio organisationer samt ett regionalt nätverk med verksamhet inom temaområdena försörjning, jämställdhet och hiv samt demokrati och folkligt inflytande.

Den totala utvecklingsinsatsen för Sydafrika var 7,3 miljoner kronor under 2011.



Leonard Gentle.

International Labour Research and Information Group (ILRIG) bedriver forskning och utbildning för att bistå sydafrikanska organisationer med information om hur situationen för arbetare ser ut i andra länder. Verksamheten genomförs i samarbete med internationella organisationer och nätverk i syfte att utveckla starka band mellan sociala rörelser och fackföreningar. Sedan 2009 stöder Afrikagrupperna ILRIG:s verksamhet med budgetstöd.

Starkare solidaritet motverkar exploatering på arbetsmarknaden

Globaliseringen har inneburit fundamentala förändringar för arbetsformer i alla världens hörn. Den traditionella, manlige, fast anställde arbetaren är nu i minoritet. Arbetsbördan ökar i ett allt snabbare och mer flexibelt arbetsklimat. Människor tvingas in i osäkra anställningsvillkor genom säsongarbete, deltidsanställningar eller underställda bemanningsföretag. Kvinnor har en given underordnad position med sämre villkor och löner. Massarbetslösheten leder till att människor måste vända sig till den informella ekonomin för överlevnad.

De flesta fackföreningar har inte lyckats anpassa sig till denna nya arbetsmarknad. Få fack har haft förmåga att organisera den växande skaran av marginaliserade och sårbara arbetare.

Det finns dock goda exempel på fackföreningar som har lyckats med den nödvändiga uppgiften att utvidga sin organisering till icke-fast anställda,

säsongarbetare, informella sektorn och varslade arbetare. ILRIG, som söker nya former av organisering, har sedan länge utbyten med den argentinska fackföreningen Central de Trabajadores Argentinos (CTA).

I Argentina, där nyliberalismen har drivit igenom privatiseringar och nedskärningar i offentliga sektorn, har CTA valt att avvika från den traditionella, fackliga linjen med industriell organisering för att istället se till arbetarklassen som helhet. Just därför har man också lyckats rekrytera såväl ungdomsrörelser, sexarbetares organisationer, studentföreningar, kooperativ, arbetslösa rörelser och hemlösa barn. Att ge civilsamhällets alla aktörer medlemskap ser CTA som nödvändigt och självklart för att bryta med en arbetarrörelse som blir alltmer stelbent i ett nyliberalt samhällsklimat. Strategin är att genom ett inkluderande förhåll-

ningssätt bygga en bred kollektiv rörelse som kan stoppa det kapitalistiska inflytandet i Argentina för att ge plats åt ett samhälle där människor prioriteras framför kapitalackumulation.

När kapitalism utvecklas och finner nya vägar för exploatering finns mycket att lära från rörelser som CTA ifråga om att motverka osäkra anställningsformer genom starkare solidaritet mellan arbetarklassrörelser. Vi måste kunna organisera deltidsanställda och arbetslösa, vi måste uppmärksamma kvinnors exploatering på den informella och deltidsanställda arbetsmarknaden och ha förmåga att agera till kvinnors fördel.

Leonard Gentle
Chef, ILRIG



Förutom studiecirkelsverksamhet förser ENMT by- och samhällsbibliotek med böcker: "Vi har skapat en läsarkultur", säger Elisabeth Dube.



Ur bären som växer på träden utvinns man olja som man sedan tillverkar tvål av. Den framgångsrika studiecirkeln har en stående order från ett hotell i Bulawayo.

Studiecirklar förändrar livsvillkor på landsbygden

Allt fler människor på den zimbabwiska landsbygden söker sig till studiecirklar. Från att ha varit beroende av frivilligorganisationernas matpaket ökar människors möjligheter att själva påverka matsäkerheten.

– **Många av de** grupper som arbetar med grönsaksodlingar lyckas odla så mycket att de också kan sälja, det är inspirerande att se. Flera känner dessutom ett socialt ansvar och använder vinsten till skolavgifter och skoluniformer för föräldralösa barn, berättar Elisabeth Dube, samordnade på Edward Ndlovu Memorial Trust (ENMT).

I det politiskt instabila Zimbabwe var studiegrupper omöjliga, om än små och oavsett om man pratade om politik, sömnad eller hönsskötsel. Försörjningsmöjligheterna var i princip obefintliga, kontanter svåra att få tag på och utbudet dåligt i affärerna. Kvinnor och män var i desperat behov av mat och matpaketen som frivilligorganisationer delade ut var nödvändiga för att överleva.

När ENMT för tre år sedan kunde

introducera studiecirklar mötte man stort gensvar på landsbygden. Metoden innebär att deltagarna först lär sig genom att läsa och diskutera i gruppen och sedan börjar arbeta med sitt projekt, som till exempel kan vara odling, tillverkning eller djurhållning.

– Genom studiecirklar lär vi oss att dela med oss av våra kunskaper, det gjorde man inte innan, menar Elisabeth Dube.

I början var intresset för att läsa inte speciellt stort i grupperna, men nu översätter ENMT material till lokalspråken sedan grupperna själva efterfrågat det. Det blir också vanligare att organisationen arbetar med internet och andra källor för att hitta det material som önskas. Senast producerade man en skrift om hur man odlar potatis.

Till en början avskräcktes en del människor när de inte såg resultat med en gång, de hade inget tålamod att vänta på att grönsakerna skulle bli mogna eller att de på annat sätt skulle få belöning från sitt arbete. Men med tiden har även det förändrats och idag arbetar ENMT med 20 studiecirkelgrupper. Vissa grupper har lyckats väldigt bra medan andra har haft en segare start. Ett bra exempel är de trädgårdsodlingar som nu ger lönsamhet, bland annat genom odling av grönsaker som passar jorden bättre än de traditionella och som samtidigt ger en varierad kost. En annan grupp producerar tvål och har en stående order från ett hotell i Bulawayo.

Det är huvudsakligen kvinnor som är engagerade i grupperna. Genom dessa har de fått respekt både i sin

familj och i samhället. Från att vanligen varit hemma och väntat på att mannen ska komma hem med mat och pengar bidrar nu också de till försörjningen. Nu tillåts de vara med i diskussioner bland familjemedlemmar och även kvinnornas röst värdesätts.

– Kvinnorna är fria nu, de tillåts vara med i diskussioner och deras röst värdesätts, menar Elisabeth Dube och tillägger: Deras män är också gladare, de är inte de enda som kommer hem med pengar.

– I studiecirkeln är allas åsikter respekterade och värda lika mycket, säger Dora Silou.

Doria Slou är med i gruppen Thuthuila som har en hönsgrädd. Den sköts med hjälp av ett schema där det står vem tur det är att ta hand om den. Från början hade de elva kycklingar och nu har de över 60. Av sin förtjänst har de köpt grytor som de har haft stor nytta och glädje av. Gruppen består av fem personer som träffas en gång i veckan för att under ett par timmar diskutera ämnen som är relevanta för dem.

– Vi har skapat en läsarkultur bland våra medlemmar i studiecirkelgrupper, säger Elisabeth Dube. Kvinnor, och några män, är redo att arbeta långsiktigt för att få en bättre levnadssituation.

Johanna Arkåsen
Programhandläggare

Zimbabwe



Afrikagruppernas kontor ligger i Bulawayo. På kontoret arbetar en landkoordinator och en programhandläggare.

I Zimbabwe stödjer Afrikagrupperna projekt genom sju partnerorganisationer och två regionalt nätverk inom temaområdena hiv och jämställdhet, försörjning samt demokrati och folkligt inflytande. Verksamheten är utspridd i landets alla provinser, två av samarbetsorganisationerna är dessutom rikstäckande nätverk med huvudkontor i Harare.

Under 2011 var den totala utvecklingsinsatsen för Zimbabwe 6,3 miljoner kronor.



Ropafadzo Magwaza.

Family Aids Caring Trusts (FACT) arbete omfattar förebyggande verksamhet såsom rådgivning, testning och informationsspridning liksom hemvård och inkomstgenererande aktiviteter för människor som lever med hiv. Afrikagrupperna stöder FACT-Chiredzi sedan 1996.

Vi lärde oss mycket av utbytet med andra hiv- och aidsorganisationer

De senaste åren har hivprevalensen gått ner från närmare 30 procent till 12 procent. Den dramatiska nedgången beror dels på att många har dött men också på grund av att människor har ändrat sitt sexuella beteende.

För FACT-Chiredzi var höjdpunkten under 2011 ett erfarenhetsutbyte med andra hiv- och aidsorganisationer som Afrikagrupperna stödjer. Under tre dagar var vi värdar för ett program med syfte att dela våra erfarenheter med Sesithule Vamanani Caring Trust (SEVACA) som arbetar med hivförebyggande insatser, hemsjukvård, stöd till föräldralösa barn och ungdomar samt yrkesträning i Chiredziområdet.

Personal, 30 volontärer och mottagare av stöd besökte de båda organisationernas verksamhet: Trädgårdsodlingar, hönsuppfödning och andra inkomstgenererande projekt som hjälper hivpositiva i samhället, men också tjejer och killar som av olika anled-

ningar inte kan gå i skolan och istället får utbildning av FACT-Chiredzi med fokus på livskunskap och hiv. Andra unga personer berättade om hur de testat lyckan i Sydafrika men sedan kommit tillbaka eftersom de upplevt livet ännu svårare där.

Den sista dagen hade vi en workshop om vad vi lärt oss under de två dagarna. Alla delade med sig av sina erfarenheter, både det som är bra med vår verksamhet men också det som inte fungerar. Även Zimbabwe Aids Network (ZAN), där både FACT-Chiredzi och SEVACA är medlemmar, deltog i utbytet. ZAN stöder påverkansgrupper för hivfrågor, bevakar regeringen och sprider informationsmaterial och kom med många goda förslag på hur vi kan utveckla och förbättra vår verksamhet.

Vi lärde oss mycket och utbytet har gjort det lättare för oss att ta kontakt

med varandra, organisationer emellan. Framför allt var det oerhört givande och inspirerande för alla volontärer att träffa varandra och att besöka projekten som de annars inte haft möjlighet att göra. Det var motiverande för de frivilliga och vi hade roligt under utbytet – och det i ett land där lidandet styr dagen.

För oss handlar partnerskapet med Afrikagrupperna inte bara om pengar. Vi har en ständig dialog som utvecklar vårt arbete, till exempel genom erfarenhetsutbytet, men också jämställdhetsutbildning tillsammans med andra partnerorganisationer i landet. Nu har vi en genuspolicy och jämställdhet genomsyrar alla våra aktiviteter. Under 2011 gick vårt samarbete från klarhet till klarhet.

Ropafadzo Magwaza
Direktör, FACT-Chiredzi

Årsredovisning

Styrelsen avger härmed årsredovisning Afrikagrupperna, organisationsnummer 802007-2446 för verksamhetsåret 2011.01.01 – 2011.12.31

Förvaltningsberättelse – organisation och syfte

Afrikagrupperna är en ideell organisation med en vision om en rättvis värld. Afrika-grupperna är partipolitiskt och religiöst obunden och har sitt huvudkontor i Stockholm. Vi är verksamma i fem länder i södra Afrika: Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe. I dessa länder är fattigdomen utbredd och hivprevalensen är bland den högsta i världen. Civilsamhället står inför stora utmaningar. Tillsammans med partnerorganisationer i södra Afrika har Afrikagrupperna i över 30 år arbetat för och i området. En lika viktig del av Afrikagruppernas arbete bedrivs i Sverige genom insamling och informations- och påverkansarbete.

Afrikagruppernas utgångspunkt är en solidarisk samhällssyn som innefattar det rättighetsbaserade synsättet. Vi länkar lokalt arbete med nationellt och globalt genom engagemang, folkbildning och gräsrotsarbete. Partnerskap och ömsesidig respekt i relationen mellan människor och organisationer är för oss ett grundläggande förhållningssätt, liksom jämställdhet mellan kvinnor och män samt hushållning med jordens resurser.

Afrikagruppernas verksamhet utövas av dess medlemmar, medlemsorganisationer, årsmöte och styrelse. Styrelsen har två utskott: Verkställande- och arbetsutskott. Afrikagrupperna har ett kansli i Sverige och landkontor i verksamhetsländerna. Organisationens arbete leds av en generalsekreterare utsedd av styrelsen.

Vid utgången av 2011 hade Afrikagrupperna 1 366 medlemmar samt nittion medlemsorganisationer och elva enskilda Afrikagrupper. Flera av våra medlemsorganisationer och enskilda Afrikagrupper är också stödgrupper som bidrar till Södra Afrikainsamlingen. Medlemmarnas kunskap, engagemang och solidaritet är ryggraden i Afrikagruppernas verksamhet. Under 2011 genomfördes en mängd aktiviteter runt om i landet i syfte att sprida vårt budskap och att samla in pengar.

De verktyg som vi främst använder för att uppnå våra syften är informations- och på-

verkansarbete i Sverige samt finansiellt och organisationsstärkande stöd till partnerorganisationer i våra verksamhetsländer.

Afrikagruppernas syften med verksamheten

- Att kvinnor och män i Afrika ska ha ett reellt inflytande i frågor som rör deras liv

I Afrikagruppernas programländer arbetar partnerorganisationerna hårt för att medvetandegöra människor om sina rättigheter. I Moçambique har det bland annat lett till att man nu kan diskutera ämnen som bara för en kort tid sedan betraktades som tabu, så som homosexualitet och abort. Effekterna av folkbildningskampanjer kan nu spåras till och med i politiska tal.

- Att verka för att Sveriges och EU:s politik leder till att länderna i Afrika ska ha makt att besluta i utvecklingspolitiska frågor och ha inflytande i globala institutioner.

Våra partnerorganisationer och Afrikagrupperna har tillsammans kunnat föra fram synpunkter till beslutsfattare och tjänstemän genom personliga möten, mailutskick, seminarier och debattartiklar.

Vi har skrivit 14 debattartiklar och repliker i dagspress kring EPA-frågan varav partnerorganisationer varit delaktiga i flera.

- Att kvinnor och män har möjlighet att försörja sig på ett sätt som är långsiktigt hållbart, såväl ekonomiskt som miljömässigt.

Bomull i Zimbabwe odlas övervägande av småbönder, uppskattningsvis är 220 000 småbönder sysselsatta i denna näringsgren. Vår partnerorganisation ZIMCODD:s påverkansarbete har lett till bättre priser för hela sektorn. Det har också lett till att fler bönder organiserar sig i förbund för att fortsätta påverka för en ordentlig värdering av sina skördar.

- Att hiv inte längre hotar utvecklingen i Afrika.

Arbetet som våra partnerorganisationer genomför i form av workshops, utbildningar och informationsaktiviteter har ökat kunskapen om relationen mellan jämställdhet, hiv och sexualitet. Många satsningar har gjorts, och kommer att göras i frågan, eftersom jämställdhet anses vara en avgörande aspekt i minskningen av hivspridningen. På de ungdomsmottagningar som drivs av vår partnerorganisation NAPPA i Namibia möts patienter med respekt istället för förakt och det har lett till att fler och fler, både män och kvinnor, söker sig dit.

- Att samhällen och våra partnerorganisationer i våra verksamhetsländer ska vara jämställda och demokratiska.

Afrikagrupperna erbjuder möjligheter till kapacitetsutveckling för våra partnerorganisationer inom olika områden; hur man inkluderar jämställdhet i alla delar av verksamheten, vilken miljöpåverkan verksamheten har och gör, ekonomisk styrning och demokratisk organisationsutveckling. Det tas väl emot av våra partnerorganisationer och effekterna har också inverkan på partners målgrupper.

Ekonomi och resultat – intäkter och kostnader

De totala verksamhetsintäkterna för Afrika-grupperna uppgick år 2011 till 48 652 tkr. De samlade verksamhetskostnaderna uppgick till 48 691 tkr.

Insamlingsintäkterna under 2011 uppgick till 7 272 tkr. Svensk Insamlingskontroll kontrollerar bland annat att insamlingskostnader, medlemskostnader och administration är på en rimlig nivå i förhållande till den totala årsintäkten. För Afrikagrupperna utgjorde dessa kostnader cirka tio procent av den totala årsintäkten. De totala intäkterna från allmänheten uppgick till 7 767 tkr, vilka förutom insamling innefattar försäljningsintäkter och medlemsavgifter.

Totalt uppgick kostnaderna för informationsverksamhet i Sverige under året till 3 642 tkr, varav Sidas informationsbidrag gav 1 914 tkr. Detta inkluderar Barnängens

Världsbiblioteks program "Möt Världen". Totalt uppgick kostnaderna för verksamhet i södra Afrika till 40 035 tkr, varav Sida bidrog med 36 031 tkr.

Under 2011 redovisade Afrikagrupperna ett överskott på 584 tkr. Resultatet är bättre

än budget. Detta beror framför allt på lägre kostnader för administration, insamling och egeninsats. År 2010 redovisade Afrikagrupperna ett underskott på 2 764 tkr.

Det ekonomiska stödet fördelar sig på länder enligt nedan (kkkr)				
	2011	%	2010	%
Angola	9 168	21,0	6 383	16,9
Moçambique	9 386	21,5	8 479	22,4
Namibia	5 194	11,9	5 418	14,3
Sydafrika	7 306	16,7	7 446	19,7
Zimbabwe	6 285	14,4	4 906	13,0
Allmänt/Regionalt	2 696	6,2	1 287	3,4
Sverige, information	3 642	8,3	3 905	10,3
Totalt	43 677	100,0	37 824	100,0

Några större insatser under 2011 (kkkr)

ANGOLA	
ADRA	4 752
CAPDC	1 053

ADRA är en organisation som arbetar för en lokal, hållbar, demokratisk utveckling genom folklig organisering, mobilisering och kapacitetsuppbyggnad. Afrikagruppernas stöd har gått till ADRA:s hela verksamhet. Afrikagruppernas stöd till CAPDC har avsett landsbygdsutveckling i två distrikt i Moxico.

MOÇAMBIQUE	
MONASO	1 300
UNAC	1 254

MONASO är ett nätverk för hivorganisationer. Afrikagrupperna stöder MONASO centralt med pengar till påverkansarbete, men vi ger också visst projektstöd lokalt.

UNAC bedriver informations- och påverkansarbete, utbildning och organisering av bondeföreningar och rådgivning inom agroforestry. Afrikagruppernas stöd har gått till framförallt informa-

tions- och påverkansarbete samt rådgivning inom agroforestry.

NAMIBIA	
LAC	1 500
NANASO	500

LAC är ett juridiskt centrum som arbetar med mänskliga rättigheter, lagstiftning och lagarnas efterlevnad. Afrikagruppernas budgetstöd har gått till organisationens hela verksamhet.

NANASO är en paraplyorganisation för namibiska frivilligorganisationer som arbetar med hiv. Organisationen kämpar för ett framgångsrikt påverkansarbete, nationellt och internationellt.

SYDAFRIKA	
BRC	1 493
SIKHULA SONKE	621

BRC arbetar med landsbygdsutveckling samt driver en kampanj för en statlig landreform och pilot-försök för alternativa utvecklingsmodeller i Östra Kapprovinsen. Afrikagrupper-

nas budgetstöd har gått till organisationens hela verksamhet.

SIKHULA SONKE är en fackförening för främst kvinnor som arbetar på farmer. Verksamheten har tydligt jämställdhetsfokus för att förbättra arbetsvillkor och levnadsförhållanden för lantarbetarna.

ZIMBABWE	
ABDO	815
ZAN	699

ABDO stöder bibliotek med bokleveranser och utbildningar för att människor genom studiecirklar ska ta egna initiativ till förändring av sin situation.

ZAN är en nätverksorganisation bestående av cirka 450 medlemsorganisationer som arbetar förebyggande med hivfrågor. Afrikagrupperna stöder ZAN:s arbete med att koordinera och samordna insatser.

SVERIGE	
Kampanj kring globala handelsfrågor	1 069
Möt Världen	490

Under 2011 drev Afrikagrupperna en kampanj om globala handelsfrågor och försörjning. Fokus låg på handelsvillkor mellan EU och Afrika samt på lantarbetares rättigheter. Afrikagrupperna arrangerade bland annat seminarier där gäster från organisationens verksamhetsländer medverkade. Afrikagrupperna står som sökande organisation till Sida för projektet "Möt världen i Solidaritetshuset". Möt Världen bedrivs av Barnängens Världsbiblioteket som är det gemensamma biblioteket för medlemsföreningarna i Solidaritetsrörelsens Hus där Afrika-gruppernas huvudkontor finns.

Finansiering, medlemmar och insamling

Finansiering

Afrikagruppernas verksamhet finansieras till största delen av Sidamedel (anslagsposten Enskilda organisationer) där vi bidrar med tio procent egeninsats. En del av vår verksamhet finansieras helt av egna medel.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i Afrikagrupperna. Fullt betalande medlem betalar 240 kronor och studerande och arbetslösa har en reducerad avgift på 140 kronor. Medlemsavgifterna skall täcka kostnader för föreningsadministration, medlemsinformation och medlemsaktiviteter. En enskild medlem, enskild Afrikagrupp eller medlemsorganisation har rätt att söka medel från Afrikagruppernas aktivitetsfond. Bidrag kan beviljas för informationsinsatser i Sverige som går i linje med Afrikagruppernas arbete. Enskilda Afrikagrupper kan även söka medel för ett helt verksamhetsår. För 2011 beviljades och utbetalades 136 tkr för lokala aktiviteter.

Medlemskostnader

(Information egna medel)
Medlemskostnader avser kostnader för Afrikagruppernas nuvarande och potentiella medlemmar. Bland kostnaderna ingår kontakt med medlemmar, medlemsavisering, värvning av nya medlemmar, medlems- och givartidningen Agera, digitalt nyhetsbrev samt kostnad för personal som arbetar med planering och genomförande av medlemsaktiviteter.

Insamlade medel

För att klara Sidas krav på egeninsats på tio procent har Afrikagrupperna en egen insamlingsverksamhet, Södra Afrikainsamlingen. De flesta bidragen sätts in på Afrikagruppernas 90-konto, plusgiro 90 03 37 – 7 och bankgiro 900-3377. I insamlade medel inkluderas mottagna gåvor från allmänheten, företag, organisationer, stiftelser och fonder. Till insamlade medel räknas också testamentsgåvor och donationer. Även medel från Radiohjälpén ingår här. Vi har som deltagarorganisation i kampanjen Världens barn erhållit 4 204 tkr för åtta projekt under 2011. Som förmånstagarorganisation i Swedbanks Banco Humanfond har vi erhållit 101 tkr.

Insamlingskostnader

Insamlingskostnader är kostnader vars syfte är att generera externa intäkter i form av insamlade medel och gåvor från privatpersoner, stödgrupper och företag. Här ingår till exempel kostnader för trycksaker, porto, annonser, medlemsavgift i Frivilligorganisationernas Insamlingsråd (FRIL) samt kostnad för personal som arbetar med planering och genomförande av insamlingsverksamhet. Av de insamlade medlen täcker fjorton procent kostnader för insamling.

Placeringspolicy

Enligt de riktlinjer som Afrikagruppernas styrelse antagit skall likviditetshantering och placeringar syfta till att ge Afrikagrupperna både en kortsiktig och långsiktig god likviditet och tillfredsställande avkastning. Värdet av aktier och aktiefonder bör inte överstiga 25 procent av det egna kapitalet. Placering skall ej göras i aktie där minst fem procent av företagets omsättning avser alkohol, tobak eller försvarsutrustning.

FRIL:s kvalitetskod

Styrelsen rapporterar årligen mot FRIL:s kvalitetskod. Rapporten publiceras på Afrikagruppernas hemsida.

Händelser efter balansdagen

Det finns inga större händelser att rapportera.

YTTERLIGARE INFORMATION

Verksamheten beskrivs mer utförligt i verksamhetsberättelsen för 2011.

Resultaträkningar

Verksamhetsintäkter	Not	2011	2010
Medel från allmänheten			
Insamlade medel	6	7 272	5 174
Materialförsäljning		161	117
Medlemsavgifter		334	422
Summa medel från allmänheten		7 767	5 713

SIDA RAM

Utvecklingsinsatser	36 031	29 263
Praktikanter	0	1 402
Administration	2 670	2 670
Summa Sida ram	38 701	33 335

SIDA PROGRAMBIDRAG

Information	1 423	1 282
Möt världen	490	431
Infoadministration	155	138
Summa Sida programbidrag	2 068	1 851

SIDA EJ RAM

Demokratistöd Moçambique	0	48
Summa SIDA ej ram	0	48

ÖVRIGA BIDRAG OCH INTÄKTER

Information, medel från Sida	1	1
Information egna medel	0	91
Administration	115	311
Summa övriga bidrag och intäkter	116	403
Summa verksamhetsintäkter	48 652	41 350

Verksamhetskostnader

Materialförsäljning	88	57	
Utvecklingsinsatser	36 031	29 263	
Utvecklingsinsatser egeninsats	4 004	3 253	
Demokratistöd Moçambique	0	48	
Praktikanter	0	1 316	
Information, medel från Sida	1 914	1 714	
Information, egeninsats f. medel fr. Sida	214	406	
Information egna medel	1 514	1 785	
Insamling	1 568	1 184	
Förening	359	420	
Administration	2 692	3 343	
Administration avvikelseärende	11	307	0
Administration omstrukturering	12	0	1 791
Summa verksamhetskostnader	1	48 691	44 580

Verksamhetsresultat	-39	-3 230
---------------------	-----	--------

Ränteintäkter och liknande resultatposter	5;8	623	466
Årets resultat		584	-2764

Balansräkningar (belopp i kkr)

Tillgångar	Not	2011	2010
Anläggningstillgångar			

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader	2	1	1
Inventarier	3	716	645

Finansiella anläggningstillgångar

Insats, SHEF		1	1
Aktier Rättvis Handel		100	100
Aktiefonder	8	5 904	5 602
Summa anläggningstillgångar		6 722	6 349

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Övriga fordringar		47	338
Förutbet. kostn. och upplupna intäkter	9	406	1 467
		453	1 805

Kortfristiga placeringar

Kassa och bank		6 039	8 003
Summa omsättningstillgångar		17 590	20 484

Summa tillgångar		24 312	26 833
------------------	--	--------	--------

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Insamlade medel	6	5 330	4 883
Reservfond		8 540	8 540
Personalfond	4	306	359
Aktivitetsfond		317	267
Balanserat kapital		3 316	6 524
Årets resultat		584	-2 764
		18 393	17 809

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder		143	269
Ej utnyttjade medel, Sida ram	11	3 535	5 864
Ej utnyttjade medel, Sida övrigt		0	317
Övriga kortfristiga skulder		826	222
Uppl.kostn, förutbet. intäkter	10;12	1 370	2 352
Upplupna räntor, Sida		45	0
		5 919	9 024

Summa eget kapital och skulder		24 312	26 833
--------------------------------	--	--------	--------

Ställda säkerheter

Ansvarsförbindelser	11	Inga	Inga
		0	307

Noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna principer

Afrikagruppernas redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med ÄRL och BFNs allmänna råd för ideella föreningar med nedan angivna tolkningar samt praxis i svensk insamlingssektor. I resultat- och balansräkning har anpassningar, betingade av Afrika-gruppernas verksamhetsårskilda inriktning skett av uppställningsform i enlighet med ÄRL 3:4.

Samtliga inbetalade medel, oavsett om det är gåvor, medlemsavgifter eller bidrag,redovisas, utöver vad som anges nedan, som intäkter i resultaträkningen och utbetalningar för ändamål redovisas som kostnad till följd av att Afrikagruppernas ändamål och verksamhet består i att tillsammans med partner utföra samarbetsinsatser i södra Afrika och informationsverksamhet i Sverige. För detta erhålls dessa medel från Sida, allmänhet, medlemmar etc. Därför anser Afrikagrupperna att detta ger en rättvisande bild av dess verksamhet.

Bidrag från Sida

Afrikagrupperna är en s.k. "ramorganisation" hos Sida och har löpan- de ramavtal med Sida. Nuvarande avtal avser perioden 2009–2011 för utvecklingsinsatser och 2011–2012 för information i Sverige. I början av 2012 skrevs också ett nytt avtal för utvecklingsinsatser som gäller för överbryggnadsåret 2012.

Villkorade bidrag från Sida redovisas som skuld till dess att de ut- nyttjas för med Sida avtalat ändamål. Intäkt avseende bidrag från Sida redovisas i samband med att de utnyttjas genom att Afrika- grupperna utbetalar medel till partnerorganisation, alternativt när avtalsenlig utgift vartill bidragen beviljats inträffar. Samtidigt redovi- sas motsvarande belopp som kostnad. Från Sida erhållet administra- tionsbidrag intäktsredovisas när det erhålls.

Insamlade medel

Insamlade medel redovisas enligt kontantprincipen, dvs de redovi- sas i sin helhet när de erhållits på ett sakrättsligt bindande sätt. Even- tuella medel, där givare föreskrivit ett särskilt ändamål snävare än Afrikagruppernas stadgeenliga ändamål , redovisas som intäkt. I den mån de ej utnyttjats under samma räkenskapsår, avsätts de genom årsmötesbeslut till ändamålsbestämda medel inom eget kapital.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter redovisas som intäkter på året till den del som medlemskapet löper, ev resterande del skuldbokförs.

Försäljningsintäkter

Försäljning av böcker m.m. redovisas som intäkt i samband med leverans och fakturering.

Periodiseringsprinciper kostnader

Utöver vad som anges ovan avseende utbetalningar till partner- organisationer redovisas kostnader enligt god redovisningssed på bokföringsmässiga grunder varvid reservering sker avseende upp- komna kostnader oavsett om faktura erhållits vid årsredovisningens framläggande.

Personalkostnader

Personalkostnader redovisas i resultaträkningen fördelat på respek- tive funktion med nedlagd arbetstid som fördelningsnyckel.

Gränsdragning mellan

anläggningstillgångar och omsättningstillgångar

Tillgångar som Afrikagrupperna syftar till att behålla varaktigt redo- visas som anläggningstillgång i balansräkningen, övriga som omsätt- ningstillgång.

Gränsdragning mellan långfristiga och kortfristiga skulder

Skulder som förfaller till betalning senare än ett år från balansdagen redovisas som långfristiga skulder, övriga som kortfristiga skulder.

Avskrivningsprinciper och värderingsprinciper

materiella och immateriella anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar avskrivs linjärt över beräknad nyttjandeperiod till hela anskaffningsvärdet.

Avskrivningstider

- Inventarier i Sverige är 5 år.
- Datautrustning i Sverige är 3 år.
- Programvara medlemsregister i Sverige är 3 år.
- Bilar i övriga länder är 4 år.
- Övriga inventarier i övriga länder kostnadsförs vid anskaffning.
- Om anläggningstillgång ej används, eller annorledes bedöms vara utan värde, utrangeras den varvid återstående redovisat värde nedskrivs.

Värderingsprinciper av övriga balansposter

Finansiella anläggningstillgångar värderas till det lägsta av anskaff- ningsvärde eller bedömt bestående värde enligt portföljmetoden. Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar redovisas till det lägsta av anskaffningsvärde eller det värde varmed de beräk- nas inflyta. Kortfristiga placeringar redovisas till det lägsta av anskaff- ningsvärde eller marknadsvärde enligt portföljmetoden. Räntebä- rande placeringars anskaffningsvärde tillförs löpande intjänad ränta under innehavstiden.

Redovisning av tillgångar och skulder i utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

Not 1: Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	Löner		Sociala kostnader	
	2011	2010	2011	2010
Anställda i Sverige	5 524	6 319	2 304	3 345
Utsända från Sverige	1 506	1 230	0	0
Lokalanställda i Afrika	1 697	1 641	102	179
Styrelse och kanslichef	472	456	191	143
Totalt	9 199	9 646	2 597	3 667
(Varav pensions kostnader)	Totalt			
	2011	2010	2011	2010
Anställda i Sverige	(474)	(1 143)	7 828	9 664
Utsända från Sverige	0	0	1 506	1 230
Lokalanställda i Afrika	0	0	1 799	1 820
Styrelse och kanslichef	(43)	(41)	663	599
Totalt	(517)	(1 184)	11 796	13 313

Resultatet 2010 belastades med 1 791 kkr avseende uppsägnings- löner och avtalspension för 2011 och senare. Löner uppgår till 817 kkr och sociala kostnader 974 kkr varav pensionskostnader 650 kkr. (se fotnot 12)

Personal anställd i Sverige

	Kvinnor		Män		Totalt	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Genomsnitt antal anställda	15,6	17,6	3,7	4,8	19,3	22,4
Andel i %	81	79	19	21	100	100
Genomsnitt						
antal heltidsanställda	13,1	13,7	3,1	4,0	16,2	17,7
Andel i %	81	77	19	23	100	100

Personal anställd i södra Afrika (utsänd personal)

	Kvinnor		Män		Totalt	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Genomsnitt						
antal heltidsanställda						
Angola	1,1	1,0	0,0	0,0	1,1	1,0
Moçambique	2,0	1,4	1,0	1,6	3,0	3,0
Namibia	0,9	0,0	1,5	1,5	2,4	1,5
Sydafrika	1,1	1,0	0,0	0,0	1,1	1,0
Zimbabwe	1,0	1,0	0,0	0,0	1,0	1,0
Totalt i södra Afrika	6,1	4,4	2,5	3,1	8,6	7,5
Andel i %	71	59	29	41	100	100

Representation styrelse & ledn.grupp (ordinarie & suppleanter)

	Antal styrelse		Antal ledn.grupp	
	2011	2010	2011	2010
Kvinnor	7	5	2	3
Män	7	9	0	0
Totalt	14	14	2	3

Not 2: Byggnader

Maputo: Huset är köpt och upprustat under 89/90. Här tas endast ett symboliskt värde på 1 kkr upp eftersom huset finansierats genom ett särskilt bidrag från Sida och därför kostnadsförts direkt 89/90.

Pemba: Huset är anskaffat för 482 kkr. Huset är slutavskrivet och har därmed inget restvärde.

Not 3: Inventarier (kkr)

	2011	2010
Ingående anskaffningsvärde	3 579	4 519
Inköp	604	294
Försäljningar/utrangeringar	-530	-1 234
Utgående anskaffningsvärde	3 653	3 579
Ingående ack. avskrivningar	-2 934	-3 541
Försäljning/utrangering	479	1 198
Avskrivningar	-482	-591
Utgående ack. avskrivningar	-2 937	-2 934
Restvärde	716	645

Not 4: Återbäringsmedel KP

Under år 2000 erhöll Afrikagrupperna återbäringsmedel från KP och SPP. Under 2001 beslutade årsmötet att medlen skulle reser- veras för personaländamål. Hela summan 1894 kkr avsattes därför i en personalfond under eget kapital.

Personalfond (kkr)	2011	2010
Ingående balans	359	439
Nyttjat	-53	-80
Utgående balans	306	359

Under 2011 har inga medel använts för sådana ändamål för vilka personalfonden kan disponeras.

Not 5: Kortfristiga placeringar

Placering (kkr)	Bokfört värde	Marknadsvärde/ återköpsvärde
Handelsbanken Bunden Placering	1 000	1 085
Swedbank fastränteplacering	4 500	4 676
Nordea fastränteplacering	5 000	5 337
Summa	10 500	11 098
Justerat som upplupen ränta	598	
Justerat bokfört värde	11 098	

Not 6: Insamlade medel (kkr)

	2011	2010
Ingående balans	4 883	5 213
Avsatt/disponerat under året	447	-330
Utgående balans	5 330	4 883
Insamlat under året		
Insamling 90-konto	5 874	3 767
Insamling länderna	23	31
Insamling övrigt	1 321	1 316
Insamling föreningsverksamhet	54	60
Totalt insamlat	7 272	5 174
Använt under året		
Bidrag ramprojekt	4 004	3 253
Bidrag information	316	698
Insamling och administration	1 037	716
Övriga bidrag	0	0
Föreningsverksamhet	54	60
Totalt använt	5 411	4 727
Årets resultat av insamlingen	1 861	447

Not 7: Eget kapital (kk)

	2011	2010
Ingående eget kapital	17 809	20 573
Disponerat av landgruppsfonden	0	-21
Avsatt till fond för insamlade medel	447	0
Disponerat av fond för insamlade medel	0	-330
Disponerat av personalfonden	-53	-80
Avsatt till aktivitetsfonden	50	7
Avsatt till reservfonden	0	21
Förändring av disponibla vinstmedel	-444	403
Årets resultat	584	-2 764
Utgående eget kapital	18 393	17 809

Not 8: Aktiefonder (kk)

Anskaffningskostnader	2011	2010
Nordea Inst. Aktiefond	4 567	4 426
Nordea Inst. Aktiefond utdelningar	199	141
Summa Nordea Inst. Aktiefond	4 766	4 567
Banco Humanfonden	1 035	945
Banco Humanfonden inköp	103	90
Summa Humanfonden	1 138	1 035
Utgående balans	5 904	5 602

Marknadsvärdet 2011.12.31 uppgår till 5 004 kkr.

Innehavet i aktiefonder bedöms som långsiktigt och bör inte påverkas av kortsiktiga fluktuationer. Pga att marknadsvärdet kraftigt höjts bedöms det bokförda värdet långsiktigt vara rimligt. Styrelsen gör en ny bedömning i samband med 2012 års bokslut.

Not 9: Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2011	2010
Projektförskott	32	355
Förutbetalda kostnader kampanj Världens Barn	0	863
Övriga förutbetalda kostnader	374	249
Utgående balans	406	1 467

Not 10: Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2011	2010
Upplupna arbetsgivaravgifter	165	154
Upplupen semesterlöneskuld	220	280
Förutbetalda intäkter	0	34
Upplupna revisionskostnader	436	480
Uppl.kostnader uppsagd personal	37	1 069
Övriga upplupna kostnader	512	335
Utgående balans	1 370	2 352

Not 11: Ansvarsförbindelser

Afrikagruppernas generella ansvar för bidrag från Sida gäller till det insatserna är slutredovisade och årsredovisning till Sida är godkänd. Den summa som tagits upp under ansvarsförbindelse för 2010 avser eventuell återbetalningsskyldighet av utbetalda projektförskott där medel saknats vid slutredovisning av insatser. Ansvarssumman gentemot Sida är 307 kkr, och har skuldbokförts under 2011, medan hela projektförskottet inklusive egeninsats är 356 kkr. 356 kkr har tidigare tagits upp som ansvarsförbindelse, men det är 307 kkr som är ansvaret gentemot Sida. Definitiv beslut om återbetalning eller avskrivning har ännu ej fattats av Sida och Kammarkollegiet.

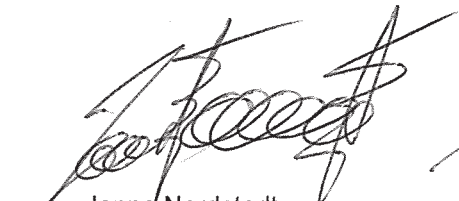
Not 12: Omstruktureringskostnader

Under 2010 genomfördes en omstrukturering av organisationen för att få en långsiktigt bättre balans mellan intäkter och kostnader. Kostnaderna består dels av en avtalspensionslösning och dels reservering för framtida uppsägningslöner.

Styrelsens underskrifter

Afrikagrupperna

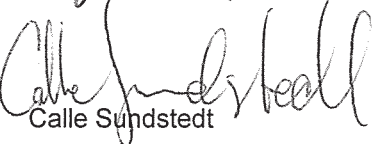
organisationsnummer 802007-2446, Stockholm 2012-03-03

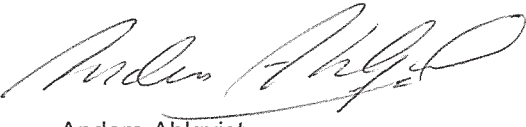

Janne Nordstedt
(Ordförande)


Sara Eriksson Aili


Hélio Manhica


Ulla-Greta Rönnqvist


Calle Sundstedt


Anders Ahlqvist


Ulrik Jennische


Josefin Peterson


Berit Rylander

Vår revisionsberättelse har avgivits 2012-04-10
Ernst & Young AB


Thomas Lönnström
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till årsmötet i Afrikagrupperna, org.nr 802007-2446

Rapport om årsredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen för Afrikagrupperna för år 2011.

Styrelsens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur föreningen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. Vi tillstyrker att årsmötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen

Uppllysningar av särskild betydelse

Utan att det påverkar vårt uttalande ovan vill vi fästa uppmärksamheten på stycket "Bidrag från Sida" under Redovisnings- och värderingsprinciper som beskriver hur verksamhetsintäkter och verksamhetskostnader redovisas i föreningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt stadgar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även reviderat förslaget till dispositioner beträffande föreningens resultat samt styrelsens förvaltning av Afrikagrupperna för år 2011.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner av föreningens resultat och om styrelsens förvaltning på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens resultat har vi granskat om förslaget är förenligt med stadgarna.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot har företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Styrelseledamöterna har inte handlat i strid med föreningens stadgar. Vi tillstyrker att årsmötet beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret. Vi tillstyrker att årsmötet disponerar resultatet enligt förslaget i förvaltningsberättelsen.

Stockholm den 10 april 2012

Ernst & Young AB



Thomas Lönnström
Auktoriserad revisor



© Arne Hoel

Förtroendevalda

Styrelsen

Ordförande
Janne Nordstedt, Visby

Ordinarie ledamöter
Anders Ahlqvist, Stockholm
Berit Rylander (vice ordf), Uppsala
Calle Sundstedt, Stockholm
Eva Åberg, Stockholm (avgått på egen begäran)
Hélio Manhiça , Stockholm
Josefin Peterson, Stockholm
Sara Eriksson Aili, Lund
Ulrik Jennische, Uppsala

Ersättare (i turordning)
Ulla-Greta Rönnqvist, Umeå
Johan Brattström, Göteborg
Emil Samnegård, Lund
Minnie Novaky, Uppsala
Malin Rindeskär, Malmö

Verksamhetsrevisorer
Hannes Juhlin Lagrelius, Växjö
Mats Brenner, Gävle (avgått på egen begäran)
Pelle Klasson, Kilsmo
Sari Nykvist, Stockholm

Valberedning
Claus Forum, Västra Frölunda
Erik Halkjaer, Stockholm
Maria Larsson, Uppsala
Monica Lindh, Falun
Victor Lundin, Frövi

Utskott och arbetsgrupper

Verkställande utskott (VU)
Berit Rylander
Calle Sundstedt
Janne Nordstedt
Gabi Björsson (kansli)

Arbetsutskott (AU)
Annika Andreasson (avgått på egen begäran)
Berit Rylander
Johan Brattström
Johan Sävström
Lena Kalmelid
Mattias Poulsen
Sara Eriksson Aili
Jenny Nilsson (kansli)

Finansieringsgruppen
Eva Åberg (avgått på egen begäran)
Hélio Manhiça
Janne Nordstedt
Malin Rindeskär
Gabi Björsson (kansli)
Johanna Granhage (kansli)

Verksamhetsplanegruppen
Anita Jansson (redaktör)
Berit Rylander
Emil Samnegård
Josefin Peterson
Ulla-Greta Rönnqvist
Ulrik Jennische
Gabi Björsson (kansli)
Jenny Nilsson (kansli)

Lokalgrupper

Falun
Göteborg
Gävle
Malmö-Lund
Stockholm
Södertälje
Täby
Uppsala
Ådalen
Örebro

Medlemsorganisationer

Adoptionscentrum
Amigos deCabo Verde
Bona Folkhögskola
Botswana Sweden Friendship Association
Emmaus Fredriksdal
Emmaus Stockholm
Färnebo Folkhögskola
Föreningen Emmaus Åkvarn-Björkä
Föreningen Motvalls
Hyresgästföreningen
Lidköpings U-landsförening
Lärarförbundet
Oskarshamns södra Afrikakommitté
Praktisk Solidaritet
SAFRAN
Stiftelsen Brödet och fiskarna
Valla Folkhögskola
Vänsterpartiet
Vänsterpartiet Sölvesborg

Partnerorganisationer

ANGOLA

Associação dos Amigos dos Seropositivos (AAS)
Organisationens mål är framförallt att mildra negativa konsekvenser för personer som lever med hiv och deras närstående. Verksamheten består av information om överföring och prevention av könssjukdomar.

Acção para o Desenvolvimento Rural e Ambiente (ADRA)
ADRA arbetar för lokal hållbar demokratisk utveckling, dels genom mikrokrediter som stimulerar utvecklingen av den lokala ekonomin och demokratin och dels genom folklig organisering och folkbildning. Syftet är att stärka bybornas kapacitet att ställa krav på och påverka lokala myndigheter. Afrika-grupperna samarbetar med ADRA i tre provinser: Luanda, Benguela och Malanje.
www.adra-angola.org

Bismas das Acácias
Organisationen använder kultur som metod för att stärka utvecklingen på landsbygden i Benguela. Dans, teater och musik används för att exempelvis informera om varför det är viktigt att organisera sig eller skydda sig mot hiv. De hjälper även ungdomar att starta egna föreningar genom att utbilda dem i föreningspraktik.

Centro de Apoio à Promoção e Desenvolvimento de Comunidades (CAPDC)
Verksamheten är fokuserad på landsbygdsutveckling som framförallt handlar om att få igång en självständig försörjning. Lokala byföreningar bildas för att organisera jordbruket. CAPDC:s medarbetare håller också kurser och föreläsningar om jämställdhet och hiv och aids.

Organização da Mulher Angolana/Centro dos Direitos da Mulher (OMA/CDM)
OMA driver ett center för juridisk rådgivning för kvinnor och män med problem i familjen. Organisationen arbetar för att våld i hemmet ska ses som en sociopolitisk snarare än en privat fråga. OMA/ CDM utbildar dessutom i medborgerliga rättigheter.

MOÇAMBIQUE

Associação Moçambicana de Educação Comunitária (AMEC)
AMEC jobbar med landsbygdsutveckling genom att ge mikrokrediter till bönder och småföretagare.

Associação Moçambicana para o Desenvolvimento da Família (AMODEFA)
AMODEFA främjar SRHR-frågor i samverkan med offentlig och privat sektor liksom civilsamhället. www.ippf.org/en/where/mz.htm

Cuamba – kommunforum för kampen mot hiv och aids
Afrikagrupperna stödjer tre föreningar, Hankone, Yolaka och Otoko, som arbetar med hemsjukvård för hiv- och aidssjuka. Dessutom går stödet till ungdomscentrets och testklinikens utåtriktade aktiviteter, såsom preventiv information via workshops och lokalradio.

Fórum das ONGs de Cabo Delgado (FOCADE)
Paraplyorganisation för frivilligorganisationer med syfte att stärka medlemmarna och deras frågor för ett aktivt civilsamhälle.
www.focade.org

Fórum Mulher
Ett jämställdhetsnätverk som arbetar för att ena och stärka medlemsorganisationer och institutioner med fokus på kvinnors rättigheter. Afrikagrupperna ger budgetstöd till lobbyarbete runt den nya familjelagen och kvinnans rättigheter i samhället.

Rede Moçambicana de Organizações Contra o SIDA (MONASO)
Nationellt nätverk för hiv- och aidsorganisationer. Afrikagrupperna stöder MONASO centralt med pengar till lobby- och påverkansarbete, till provinsdelegationerna i Nampula, Niassa och Cabo Delgado och utbildning om hiv, sexualitet, jämställdhet för andra partners av Afrikagrupperna.

União Nacional de Camponeses (UNAC)
Nationell rörelse med fler än 60 000 bönder organiserade som medlemmar i föreningar eller kooperativ. Verksamheten består av lobby- och påverkansarbete och utbildning i förbättrade odlingsmetoder.

União Nacional para Desenvolvimento Estudantil (UNDE)
Elevorganisation som genom informationskampanjer och annan utåtriktad verksamhet, verkar för elevers rättigheter och ökad demokrati i skolan.

NAMIBIA

Labour Resource and Research Institute (LaRRI)

Arbets- och forskningsinstitut som ger stöd till namibiska arbetarrörelsen när det gäller forskning, utbildning, arbetsvillkor och information. Policyrelaterad forskning är en viktig del av LaRRIs arbete och institutet har bland annat studerat kring Namibias export, arbetskraftsuthyrning, privatisering och arbetsmiljöfrågor. www.larri.com.na

Legal Assistance Centre (LAC)

Juridiskt centrum som arbetar med mänskliga rättigheter inom jämställdhet, hiv och landfrågan. Man ger rättshjälp och driver fall för en bättre lagstiftning. www.lac.org.na

Namibia Network of AIDS Service Organizations (NANASO)

Paraplyorganisation för namibiska frivilligorganisationer som arbetar med hiv. Organisationen länkar medlemmar och andra aktörer i kampen för ett framgångsrikt påverkansarbete, nationellt och internationellt. www.nanaso.com

Namibia Planned Parenthood Association (NAPPA)

NAPPA spelar en strategisk roll för att främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för människor i Namibia, med speciellt fokus på unga människor. Organisationen är medlem i International Planned Parenthood Federation (IPPF). www.nappa.com.na

Ohandje Artist Cooperative

Hantverkskooperativ för omkring 2 500 medlemmar, framförallt kvinnor från landsbygden som samarbetar för att höja sina inkomster. Ohandje arbetar även med hiv- och aidsinformation och med att återplantera makalanipalmen som används i korgvävning. www.ohandje.com

Positive Vibes

Organisationen arbetar med att bekämpa spridning av hiv genom att stötta personer som lever med hiv och öka förståelsen för deras livssituation i det omgivande samhället. Man utbildar personer att hantera sin nya situation, både emotionellt och praktiskt. Positive Vibes arbetar även med att sprida information och kunskap om hiv till andra grupper i samhället för att öka förståelsen för den situation som människor som lever med hiv befinner sig i. www.positivevibes.org

SYDAFRIKA

Aids Response

Organisationen organiserar vårdgivare åt hivpositiva och aidssjuka i Sydafrika. Vårdgivarna är framförallt kvinnor i en informell sektor med dåliga arbetsvillkor. Det övergripande målet för Aids Response är att genom mobilisering och politiskt påverkansarbete stärka hälsovårdssystemet för att nå visionen om jämlik vård för landets alla hivpositiva.

Border Rural Committee (BRC)

BRC arbetar med landsbygdsutveckling med pilotprojekt i ett före detta hemland och stöder även en kampanj för ersättning från regeringen till befolkningen för land som förlorats under apartheidregimen. www.brc21.co.za

Church Land Programme (CLP)

Organisationen arbetar för en rättvis och hållbar jordbruksreform med möjligheter till självförsörjning. Fokus ligger på människors rätt att vara del av demokratiska processer vad gäller land och bostäder, fattigdomsbekämpning genom att försvara människors rätt till mat och matsuveränitet, transformativ teologi som innebär att utmana religiös institutionalitet för att inkludera fattiga människors åsikter, bidra till att stötta sociala rörelser genom att skapa forum för dialog och reflektion.

East Cape Agricultural Research Project (ECARP)

ECARP mobiliserar och ger stöd till lantarbetare och småskaliga jordbrukare i frågor som rör arbetsrättigheter men också i syfte att utveckla jordbrukstekniker. Organisationen har ett jämställdhets- och hivfokus.

groundWork

En internationell miljöorganisation vars arbete sträcker sig över alla sydafrikanska provinser. Man bedriver även lobbyarbete regionalt i södra Afrika och på internationell nivå. groundWorks fyra olika kampanjer: Skräp och återvinning, luftkvalité, miljöhälsa med fokus på kemikalier i samhället samt informationsspridning. Alla groundWorks fokusområden inkluderar en fattigdoms- och rättvisedimension vilket innebär att miljö kopplas samman med ekonomiska, politiska och sociala förutsättningar.

International Labour Research and Information Group (ILRIG)

ILRIG bedriver forskning och utbildning för att bistå sydafrikanska organisationer med information om hur situationen för arbetare ser ut i andra länder. Verksamheten genomförs i samarbete med internationella organisationer och nätverk i syfte att utveckla starka band mellan sociala rörelser och fackföreningar. www.ilrig.org

Khanya College

Khanya samarbetar med fackföreningar, organisationer, kyrkor, kooperativ och sociala rörelser i Sydafrika, södra Afrika och andra delar av världen. Syftet är att stödja kontakter mellan de sociala rörelserna, bland annat genom workshops, seminarier och andra utbildningsaktiviteter som konferenser som planeras i samarbete med målgruppen. www.khanyacollege.org.za

Sikhula Sonke (SS)

Fackförening för främst kvinnor som arbetar på farmer. Verksamheten har tydligt jämställdhetsfokus för att förbättra arbetsvillkor och livsförhållanden för lantarbetarna genom kollektivavtal, bostäder, sjukförmåner och föräldraledighet. www.ssonke.org.za

Surplus People Project (SPP)

SPP ger stöd till småskaliga jordbrukare för att utveckla alternativ till rådande kommersiella jordbruksmetoder. Målen är bland annat matsuveränitet, ekologisk odling och småskaliga jordbrukares representation i beslutande organ. www.spp.org.za

ZIMBABWE

Africa Book Development Organization (ABDO)

Organisationen har som övergripande mål att förbättra människors livsvillkor i eftersatta områden på landsbygden. Man stöder bibliotek med bokleveranser och utbildningar för att människor genom studiecirklar ska ta egna initiativ till förändring av sin situation.

Edward Ndlovu Memorial Trust (ENMT)

ENMT:s bas är ett konventionellt stadsbibliotek och från detta tillhandahålls böcker genom ett system med boklådor som regelbundet byts ut till 27 skol- och bybibliotek. ENMT har också kurser för bibliotekarier, rektorer, lärare och andra ledare med syftet är att bilda studiecirklar med mål att förändra människors levnadsvillkor.

Family Aids Caring Trust (FACT)

FACT:s arbete omfattar förebyggande verksamhet såsom rådgivning, testning och informationsspridning liksom hemvård och inkomstgenererande aktiviteter för människor som lever med hiv.

Jairos Jiri Association (JJA)

Rikstäckande organisation som genom olika program, utbildningar och aktiviteter arbetar för en ökad integration av människor som lever med funktionsnedsättning. Arbetet på gräsrotsnivå organiseras och koordineras genom lokala kommittéer.

Sesithule Vamanani Caring Association (SEVACA)

SEVACA arbetar med hivförebyggande insatser, hemvård samt yrkesträning som stöd till kvinnogrupper som producerar hantverk. En viktig del är jämställdhetsarbetet för att stärka kvinnor och långsiktigt ändra kulturmönster och förhållningssätt.

Zimbabwe Aids Network (ZAN)

Ett nätverk bestående av cirka 460 medlemsorganisationer som är verksamma inom hivfrågor. ZAN arbetar med stärkande av och stöd till tematiska påverkansgrupper om olika aspekter av hiv, bevakning och påverkan av regeringens planer och aktiviteter samt produktion och spridning av informationsmaterial. www.zan.co.zw

Zimbabwe Coalition on Debt and Development (ZIMCodd)

Ett brett nätverk som arbetar med skuldavskrivning, handel, utveckling, social och ekonomisk rättvisa. Syftet är att mobilisera och involvera landets befolkning, genom befintliga medborgarstrukturer och aktivister, i offentligt socioekonomiskt policy- och påverkansarbete. www.zimcodd.org.zw

REGIONAL PARTNERORGANISATION

Khanya College (Sockerkampanj)

Khanya College samordnar en regional kampanj för fackligt aktiva i sockerproduktionen i södra Afrika. Afrikagrupperna stöder kampanjen vars mål är att förbättra arbetsvillkoren för arbetarna.

Southern Africa Peoples Solidarity Networks (SAPSN)

Ett nätverk bildat av civilsamhällets organisationer och gräsrotsorganisationer i elva länder i Afrika. Visionen är att ge en alternativ metod till den pågående liberaliseringen i södra Afrika. www.sapsn.org

Southern and Eastern African Trade Information and Negotiations Institute (SEATINI)

Afrikagrupperna samarbetar med SEATINI kring två rapporter som används i EPA-kampanjen i Sverige och i SEATINIS påverkansarbete i södra Afrika. Den ena rapporten fokuserar på hur handelsliberaliseringar påverkat arbetsvillkoren i bomull, socker och vin sektorerna. Den andra rapporten undersöker hur EPA påverkar majs- och vete produktionen i SADC-regionen.

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisaton

Vår vision är en rättvis värld. Vi arbetar för en värld där alla människor har lika rättigheter och möjligheter att påverka sin vardag och sin framtid. I samarbete med organisationer i Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe stödjer vi arbetet för demokratisering, försörjning och ökat folkligt deltagande i samhällsutvecklingen.

I Sverige arbetar medlemmar, stödgrupper och aktivister med insamling samt informations- och opinionsarbete i globala rättvisefrågor.

Detta är Afrikagruppernas årsredovisning 2011.



PlusGiro 90 03 37-7
www.afrikagrupperna.se
